

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketalous

Juridiikka

2018

Essi Jalonen

IMMATERIAALIOIKEUDET LIIKETOIMINNASSA

TURKU AMK
TURKU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalous | Juridiikka

2018 | 49 sivua

Essi Jalonen

IMMATERIAALIOIKEUDET LIIKETOIMINNASSA

Tässä opinnäytetyössä käsitellään immateriaalioikeuksia ja niiden sääntelyä. Lisäksi työssä on kerrottu oikeussuojakeinoista ja markkinaoikeudesta on esitelty kaksi esimerkkitapausta.

Työn tavoitteena on lisätä tietoa immateriaalioikeuksista – aiheena on keskitytty tekijänoikeuksiin sekä patenttiin. Molemmista aiheista on kerrottu, että miten ne syntyvät, oikeuksien sisältö ja miten ne päättyvät.

Menetelmänä työssä on ollut tietopohjaan perustuva referaatti. Lopputuloksena tämä opinnäytetyö on tiivis informatiivinen kokoelma tekijänoikeudesta ja patentista.

ASIASANAT:

Immateriaalioikeus, markkinaoikeus, patentti, tekijänoikeus

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business Administration | Jurisprudence

2018 | 49 pages

Essi Jalonen

INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS IN BUSINESS

This thesis tells about intellectual property rights and the regulations related to them. Legal remedies are also discussed. There are two example cases from the market court.

The goal of the thesis is to bring up more information about the intellectual property rights and it focuses on copyright and patent. It is clarified how they are made, what their contents are and how the rights end.

The method of the thesis has been a knowledge basis summary. The outcome is a compact informative collection about copyright and patent.

KEYWORDS:

Copyright, intellectual right, market court, patent

SISÄLTÖ

KÄYTETYT LYHENTEET TAI SANASTO	6
1 JOHDANTO	7
2 IMMATERIAALIOIKEUKSIIN LIITTYVÄ SÄÄNTELY	9
2.1 Yleistä	9
2.2 Kansallinen sääntely	10
2.3 Kansainvälinen sääntely	10
3 IMMATERIAALIOIKEUDET SUOMESSA	11
3.1 Sääntelyn perusta	11
3.2 Tekijänoikeus	12
3.2.1 Yleistä	12
3.2.2 Tekijänoikeuden synty ja sen oikeudet	14
3.2.3 Tekijänoikeuden kesto	16
3.2.4 Tekijänoikeuden rajoittaminen	16
3.2.5 Nimen ja otsikon suoja	17
3.2.6 Lähioikeudet	17
3.2.7 Tekijänoikeuden luovutus ja siirtyminen	18
3.2.8 Sanktiot	18
3.2.9 Kollektiivinen hallinnointi	18
3.2.10 Soveltaminen	19
3.2.11 Uudistukset	19
3.3 Patentti	20
3.3.1 Yleistä	20
3.3.2 Patentointikielto	23
3.3.3 Miten patenttisuoja hankitaan?	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
3.3.4 Patentin myöntäminen	26
3.3.5 Patentin yksinoikeus	28
3.3.6 Patentin lisensointi	29
3.3.7 Patentin sanktiot	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
3.3.8 Patentin lakkaaminen	33
3.3.9 Työsuhde- ja korkeakoulukeksinnöt	34
3.3.10 Patentin uudistukset	35

4 OIKEUSSUOJAKEINOT	37
4.1 Yleistä	37
4.2 Tekijänoikeusneuvosto	37
4.3 Markkinaoikeus	38
4.4 Korkein oikeus	46
5 LOPUKSI	47
LÄHTEET	48

TAULUKOT

Taulukko 1 - Työsuhde- ja korkeakoulukeksinnöt	33
--	----

KÄYTETYT LYHENTEET

EPC	European Patent Convention – Euroopan patenttihakemus
EPO	European Patent Office – Euroopan patenttivirasto
EU	European Union – Euroopan unioni
KKO	Korkein oikeus
PatA	Patenttiasetus 26.9.1980/669
PatL	Patenttilaki 15.12.1967/550
PCT	Patent Cooperation Treaty – kansainvälinen patenttihakemus
PRH	Patentti- ja rekisterihallitus
RL	Rikoslaki 19.12.1889/39
SopMen	Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa
TekijäL	Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404
WIPO	World Intellectual Property Organization – Maailman henkisen omaisuuden järjestö

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö kertoo immateriaali-, eli aineettomista oikeuksista, liiketoiminnassa. Oikeudenalojen järjestelmässä immateriaalioikeuden piiriin sijoitetaan **tekijänoikeus**, **patenttioikeus**, **tavaramerkkioikeus** sekä **toiminimioikeus**. Immateriaalioikeuksiin luetaan myös kuuluvan pitkä lista muitakin oikeuksia (esimerkiksi **mallisuoja**) – ja nämä kaikki ovat rakenteeltaan yksinoikeuksia. Immateriaalioikeus luetaan varallisoikeuteen, koska tekijänoikeuksilla, patenteilla ja tavaramerkeillä on taloudellista arvoa. Oikeudet voidaan luovuttaa toiselle ja niiden hyödyntämiseen voidaan myöntää lisenssejä. ¹ Esimerkkinä lisenssistä voidaan esimerkiksi käyttää useissa oppilaitoksissa ja työpaikoilla käytettävää Microsoft Officea – lisenssejä myydään, jotta ohjelmaa voidaan käyttää. Esimerkiksi Turun ammattikorkeakoulu tarjoaa opiskelijoilleen Microsoft Officen ohjelmat yhteensä viidelle eri laitteelle. Edellä mainittujen lisäksi Juridiikan perusteet -kirjassa on mainittu immateriaalioikeuksiin kuuluvan myös **yrityssalaisuudet** sekä **hyödyllisyysmallit**. Kirjassa on lisäksi kerrottu, että immateriaalioikeuksilla suojataan henkisen työn tuloksia. ² Lyhyesti immateriaalioikeus tarkoittaa sitä, että kun joku keksii keksinnön, taikka luo uuden sävelmän, hänen teoksensa suojataan patentilla tai tekijänoikeudella. Tällöin teoksen tehneellä on yksinoikeus omaan teokseensa, joka jatkuu tietyn aikaa. Eri oikeuksilla on omat voimassaoloaikansa.

Aiheena immateriaalioikeudet ovat tärkeitä, koska yhä enentyvässä määrin immateriaalioikeuden alaiset teokset ovat siirtyneet internettiin ja sieltä yhä helpommin rikottavaksi – joko tahallaan tai tahattomasti. Tietopohjana tätä opinnäytetyötä tehdessäni olen käyttänyt Pirkko-Liisa Haarmannin Immateriaalioikeus kirjaa sekä Juridiikan perusteet -kirjaa, jonka on kirjoittanut Timo Karttunen, Hanna Laasanen, Liisa Sippel, Tero Uitto sekä Marjo Valtonen. Haarmannin kirja oli erittäin tietopainoinen, ja se olikin suurimman osan tekstini lähde. Juridiikan perusteet -kirja esitteli ennemminkin immateriaalioikeudet, mutta ei syventynyt niihin sen enempää. Lisäksi erinäiset lait kuuluvat lähteisiini, sekä internetistä etsimät tiedot esimerkiksi joidenkin lakien uudistumisista tai vastavista.

---

¹ Haarmann 2014, 1 – 2

² Karttunen ym. 2015, 527

Työn tavoitteena on tuoda lisätietoa tekijänoikeudesta ja patentista – sekä tuoda muutamia esimerkkitapaukset, millaisia oikeustapauksia aiheista on ollut. Tekstin rakenne etenee immateriaalioikeuksien sääntelystä tekijänoikeuteen ja patenttiin ja sieltä eteenpäin oikeussuojakeinoihin. Tekstin olen koittanut kirjoittaa mahdollisimman selkeäksi, jotta se olisi mahdollisimman helppolukuista.

2 IMMATERIAALIOIKEUKSIIN LIITTYVÄ SÄÄNTELY

2.1 Yleistä

Immateriaalioikeudet ovat periaatteessa voimassa vain siinä valtiossa, joka suojan on myöntänyt – mutta aineettomuutensa vuoksi ne liikkuvat helposti maasta toiseen. Jotta teokset ja keksinnöt olisivat turvassa, on pitänyt luoda ylikansallisia suojajärjestelmiä; multilateraalit konventiot yleissopimukset. Näillä määritellään vähimmäissuojataso sekä ne velvoittavat antamaan suojaa oikeudenhaltijoille. Yleisiä sopimuksia immateriaalioikeudenpiirissä on useita – suurimassa osassa ovat kaikki maailman valtiot mukana, mutta osan konventioiden kohdalla alkuinnostuksen jälkeen kiinnostus on loppunut. Yleissopimukset eivät kuitenkaan sivuuta kahden maan keskeisiä sopimuksia. Näitä kutsutaan bilateeriksi sopimuksiksi, ja nämä sopimukset ovat kasvusuhdanteessa.³

Kirjassaan Haarman (9 – 14) on kirjoittanut muutamista yleissopimuksista, esimerkiksi Pariisin yleissopimuksesta (v. 1883), Bernin yleissopimuksesta (v. 1886), yleismaallinen tekijänoikeussopimus (v. 1952) ja TRIPS (Trade-Related aspects of Intellectual Property Rights, v. 1995). Pariisin sopimus on keskittynyt teollisoikeuteen, Bernin sopimus on keskittynyt tekijänoikeudelliseen suojeluun. Yleismaailmallinen tekijänoikeussopimus on nimensä mukaisesti keskittynyt tekijänoikeuksiin, mutta sillä ei ole niin suuria vaatimuksia mitä Bernin sopimuksella on. TRIPS keskittyy immateriaalioikeuksien vahvistamiseen kauppamarkkinoilla.

Sopimusten mukainen immateriaalioikeus ei kuitenkaan ole ylikansallista oikeutta – kunkin valtion oikeudet ovat voimassa vain kyseessä olevan valtion alueella. Yleissopimusten minimivaatimukset eivät olet yhtenäistäneet lainsäädäntöä, vaan immateriaalioikeudet eri maissa voivat edelleen olla hyvin poikkeavia toisistaan. Nämä erisältöiset immateriaalioikeuslait eivät ole hyviä yhteismarkkinoiden kannalta, koska ne eivät toimi hyvin perusajatusten kannalta, vaan ennemminkin estävät sen. Ainoa immateriaalioikeuksia koskeva määräys Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa (Rooman sopimus, v.

---

³ Haarmann 2014, 8 – 9

1952) on artikla (SEUT 36), jonka mukaan jäsenvaltioiden tuonnin resp. viennin määrälliset rajoitukset ja muut vastaavat rajoitukset eivät ole esteenä teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseen perustuville kielloille. ⁴

2.2 Kansallinen sääntely

Pohjoismaiden kesken on valmistettu yhteinen immateriaalinen lainsäädäntö. Niissä on ollut vähäisiä kansallisia eroja (erot johtuivat lähinnä prosessioikeudellisista säännöksistä). Nykypäivänä eroavuuksiin on vaikuttanut esimerkiksi EU. ⁵

2.3 Kansainvälinen sääntely

EU on julkaissut ohjelmansa immateriaalioikeudesta niin kutsutuissa ”vihreissä kirjoissa”. Tekijänoikeudelliset näkemyksensä komissio julkisti vuonna 1988 kirjassa ”*Green paper on copyright and the challenge of technology*”. Kirja korosti tekijänoikeuden merkitystä teollisuudessa ja kaupankäynnissä. Kirjassa ei kuitenkaan oltu huomioitu tekijöitä – komissio otti palautteen vastaan ja pari vuotta myöhemmin julkaisi tekijänoikeutta koskevan työohjelman. Vihreitä kirjoja on julkaistu myös myöhemmin lisää – vuosina 1995 (tekijänoikeus ja lähioikeus tietoyhteiskunnassa), 2008 (tekijänoikeus osaa mistaloudessa) sekä 2011 (audiovisuaalisten teosten verkkojakelu EU:ssa). Teollisoikeudellisella puolella vihreitä kirjoja on julkaistu vuosina 1997 (yhteisön patentit ja Euroopan patenttijärjestelmät), 1995 (hyödyllisyysmallien suojele sisämarkkinoilla) sekä 1991 (mallien suoja). ⁶

Immateriaalioikeutta koskeva normisto koostuu EU:n perussopimusten immateriaalioikeuksia koskevista säännöksistä, asetuksista että direktiiveistä. Haarmann on kertonut kirjassaan perussopimusten tulkintoja koskevista ratkaisuista, asetuksista sekä direktiiveistä (s.24-39).

---

⁴ Haarmann 2014, 22

⁵ Haarmann 2014, 40

⁶ Haarmann 2014, 23

3 IMMATERIAALIOIKEUDET SUOMESSA

3.1 Yleistä

Yleensä immateriaalioikeus jaetaan kahteen pääalueeseen: tekijänoikeuteen ja teollisoikeuteen. Nykypäivänä alueiden raja on hyvin häilyvä, koska ennen tehdyt luomukset (kirjat, taideteokset, sävellykset) kuuluivat tekijänoikeuden alle ja patentit, mallisuoajat sekä tavaramerkkien oikeudet kuuluivat teollisoikeuksiin, koska ne liittyivät teolliseen tai kaupalliseen toimintaan.⁷ Haarmann (2014, 4) on seuraavasti jakanut nämä edellä mainitut oikeudet:

I Tekijänoikeus

1. (Varsinainen) tekijänoikeus, eli kirjailijan, kuvataiteilijan, säveltäjän, arkkitehdin, tietokoneohjelman luojaan sekä muiden vastaavien tekijöiden oikeudet luomuksiinsa
2. Lähioikeudet eli esittävän taiteilijan, äänitallenteen tuottajan, kuvataiteen tuottajan, radio- ja televisioyriytysten, luettelon ja tietokannan valmistajan sekä valokuvaajan ja uutistoimiston oikeudet

II Teollisoikeus

1. Patenttioikeus
2. Hyödyllisyysmallioikeus
3. Mallioikeus
4. Integroitujen piirien piirimallien suoja
5. Kasvijaalostajan oikeus
6. Tavaramerkkioikeus
7. Maantieteellisten merkintöjen suoja
8. Toiminimioikeus
9. Suoja sopimatonta menettelyä vastaan

---

⁷ Haarmann 2014, 3.

3.2 Tekijänoikeus

3.2.1 Yleistä

Tekijänoikeus perustuu Yhdistyneiden Kansakuntien ihmisoikeuksien julistukseen, 27 artiklaan:

1. ”Jokaisella on oikeus vapaasti osallistua yhteiskunnan sivistyselämään, nauttia taiteista sekä päästä osalliseksi tieteen edistyksen mukanaan tuomista eduista.
2. Jokaisella on oikeus niiden henkisten ja aineellisten etujen suojaamiseen, jotka johtuvat hänen luomastaan tieteellisestä, kirjallisesta tai taiteellisesta tuotannosta.”⁸

Tekijänoikeuksissa tulee huomioida vapaa tiedonvälitys ja mahdollistaa halukkaille nauttia taiteen ja tieteen saavutuksista – mutta tulee myös huomioida tekijöiden moraalisten ja taloudellisten etujen suojaaminen. Molemmilla vaatimuksilla on yhteinen tarkoitus: pyrkimys edistää taiteen ja tieteen kehitys sekä levittää saavutus. Nykypäivän digitaalisuus on laajentanut teosten hyväksikäyttöä sekä hyväksikäyttäjien määrää, mutta siinä ohessa tekijöiden ja oikeudenhaltijoiden mahdollisuudet vaikuttaa luvattomaan käyttöön on heikentynyt. Toisena nykypäivän piirteenä Haarmann mainitsee sen, että teosten luomiseen osallistuu suuri joukko tekijöitä. Näissä olosuhteissa individualistinen järjestelmä ei ole tehokas. Individualistinen järjestelmä tarkoittaa sitä, että suostumus teoksen käyttöön pyydetään suoraan tekijältä, ja jos tekijän oikeutta loukataan, niin tekijä huolehtii itse korvausten saamisesta. Nykypäivänä on lähes mahdotonta valvoa, käytetäänkö teoksia hyväksi ja periä siitä korvauksia. Suostumusten hankinta on myös yhtä mahdotonta. Toimivuutta saataisiin vahvistamalla kollektiivisia piirteitä kollektiivisen valvontajärjestelmän kautta tai lisätä mahdollisuuksia teosten vapaalle käytölle. Tekijänoikeudelliset käsitteet ovat luotu täysin erilaisiin puitteisiin, kuin mihin sitä nykypäivänä sovelletaan. Tietokoneet ja tietoverkot eivät ole olleet aina läsnä. Aiemmin kirjatut normit eivät sijoitu luontevasti nykypäivään. Tekijänoikeuslakiin on kirjattu vain muutama säännös digitaalisessa muodossa olevista teoksista.⁹

---

⁸ Haarmann 2014, 45

⁹ Haarmann 2014, 45 – 47

Tekijänoikeus Suomessa on lähtöisin jo vuodelta 1829, jolloin kirjantekijällä ja kääntäjällä oli elinaikanaan, ja perillisillä 25 vuotta yksinomainen oikeus julkaista ja myydä teos. Nyky päivänä voimassa oleva laki on vuodelta 1961. Lakiin on kuitenkin tehty useita muutoksia ja lisäyksiä, mutta kokonaisuudesta ei ole kuitenkaan vielä tulossa. ¹⁰

Tekijänoikeusneuvosto toimii asiantuntijana tekijänoikeudellisissa asioissa. Sen tehtävänä on avustaa opetusministeriötä tekijänoikeudellisissa asioissa ja antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Lausunnot ovat suuntaa-antavia, eivätkä ne sido mihinkään. Neuvosto koostuu puolueettomasta puheenjohtajasta, asiantuntijajäsenistä sekä tekijä- ja käyttäjätahojen edustajista. ¹¹

Tekijäl 1§ luettelo tavallisimmista teostyypeistä:

- kaunokirjallinen teos (kirjallinen tai suullinen)
- selittävä kirjallinen tai suullinen esitys
- sävellysteos
- näyttämöteos
- elokuvateos
- valokuvateos tai muu kuvataiteen tuote
- rakennustaiteen tuote
- taidekäsityön tuote
- taideteollisuuden tuote

Tekijänoikeuden tarkoituksena on suojata kirjallinen tai taiteellinen teos. Oikeudesta säädetään tekijänoikeuslailla, tekijänoikeusasetuksella, lailla tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta sekä muutamalla liitännäisellä säädöksellä. Jotta teos saa tekijänoikeudellisen suojan, sen tulee ylittää teoskynnys – tällä tarkoitetaan, että teoksen tulee olla *oma-peräinen*. Tekijänoikeudella ei voida suojata ideoita tai ajatuksia, vaan pelkästään kokonaisia teoksia. Lisäksi tekijänoikeuslaissa puhutaan teoskappaleesta, joka voi olla esimerkiksi DVD:lle tallennettu elokuva. Tekijänoikeuden haltijalla on yksinoikeus valmistaa teoskappaleita. Jos teos käännetään, muunnetaan tai siitä kootaan kokoelmateos, niin se on jälkiperäisteos. Tällä tekijänoikeus siirtyy jälkiperäisteoksen tekijälle, mutta jälkiperäisteoksella ei saa loukata alkuperäistä teosta tai sen tekijänoikeutta. ¹² Jälkiperäiste-

---

¹⁰ Haarmann 2014, 49

¹¹ Haarmann 2014, 50

¹² Karttunen ym. 2015, 548 – 550

oksesta mieleeni tuli esimerkkinä J.K. Rowlingin kirjoittama Harry Potter -kirjasarja. Kirjasarjaa on käännetty useille eri kielille, ja esimerkiksi Suomessa Jaana Kapari on kääntänyt kirjat sekä keksinyt suomenkieliset vastineet joillekin sanoille (esimerkiksi quidditch = huispaus).

Haarmann kysyy, että mitä teoksessa suojataan – kirjassaan hän on kertonut, että tekijänoikeus on muodon suojaa, puhutaan myös ilmaisuihin suojan kohteena. Esimerkkinä kirjassa tuodaan se, kun romaanista tehdään elokuvakäsikirjoitus – alkuperäistekijällä ja muuntelijoilla molemmilla on tällöin omat oikeutensa.¹³

3.2.2 Tekijänoikeuden synty ja sen tuomat oikeudet

Tekijänoikeuden suojaa nauttii se, joka teoksen on luonut. Joskus suoja voi nauttia useampikin henkilö kerrallaan (yhteisteos). Toisinaan on myös yhteen liitetty teos, josta tekijät voidaan helposti erottaa toisistaan. Elokuvateokset ovat haastavia tekijänoikeudellisesti, koska se voi olla joko yhteisteos, yhteen liitetty teos taikka kokoomateos.¹⁴

TekijäL:ssä on erityissäännös tietokoneohjelmista ja tietokannoista – työnantajalla on tekijänoikeus työntekijän *työssä tehtyyn* tietokoneohjelmaan tai tietokantaan. Korkeakouluissa sama ei taas päde, vaan itsenäisten tutkijoiden tai opettajien tekijänoikeudet pysyvät heillä itsellään, eikä se siirry korkeakoululle.¹⁵

Tekijänoikeus tuottaa yksinoikeuden teokseen.¹⁶ Nämä yksinoikeudet ovat joko taloudellisia tai moraalisia. Taloudelliseen puoleen voidaan jakaa *kappaleiden valmistus, teoksen saattaminen yleisön saataviin* (välittäminen, julkinen esitys, levittäminen tai julkinen näytös) sekä *jälleenmyyntikorvaus*. Moraaliseen puoleen jaetaan *isyysoikeus, respecti-, luoksepääsy-, katumisoikeus* sekä *klassikkosuoja*. TekijäL 2§:n mukaan tekijänoikeus tuottaa laissa säädetyin rajoituksin yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin. Saman pykälän mukaan tekijällä on yksinoikeus myös sellaisissa tapauksissa, joissa teosta on muutettu tai saatettu toiseen muotoon tai valmistettu toisella tekotavalla. Haarmann on kirjassaan esittänyt useita esimerkkejä teoksen saattamisesta yleisön saataviin.¹⁷

¹³ Haarmann 2014, 66 – 67

¹⁴ Haarmann 2014, 68

¹⁵ Karttunen ym. 2015, 550

¹⁶ Karttunen ym 2015, 550

¹⁷ Haarmann 2014, 70 – 74

Juridiikan perusteet -kirjassa taloudellisesta yksinoikeudesta kerrotaan esimerkkien kera sivulla 551. Lisäksi sivulla 552 kerrotaan muutamista erinäisistä rajoituksista taloudellisiin oikeuksiin – muun muassa TekijäL 12 §:n mukaan julkistetusta teoksesta saa valmistaa muutaman kappaleen yksityistä käyttöä varten, mutta rajoituksena on, että se ei koske esimerkiksi tietokoneohjelmia. Suurin osa säännösten rajoituksista koskee juurikin tietokoneohjelmia tai tietokantoja. Lisäksi on kirjoitettu, että lainaukset (siteeraukset) ovat sallittuja hyvän tavan mukaisesti – liika on liikaa. Tekijänoikeuden kerrotaan sammuvan tietyiltä osin teoksen myynnin jälkeen – sammuminen oikeudellisessa mielessä tarkoittaa kyseisen teoksen myymistä tietyin rajoituksin eteenpäin. Teoksen tekijänoikeus kuitenkin säilyy oikeuden haltijalla, vaikka teoksesta olisikin myyty kappaleita eteenpäin.

TekijäL 3 § - Moraaliset oikeudet

Kun teoksesta valmistetaan kappale tai teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin, on tekijä ilmoitettava sillä tavoin kuin hyvä tapa vaatii.

Teosta älköön muutettako tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa tahi omalaatuisuutta loukkaavalla tavalla, älköönkä sitä myöskään saatettako yleisön saataviin tekijää sanotuin tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä.

Oikeudesta, joka tekijällä on tämän pykälän mukaan, hän voi sitovasti luopua vain mikäli kysymyksessä on laadultaan ja laajuudeltaan rajoitettu teoksen käyttäminen.

Moraaliset yksinoikeudet ovatkin melko moniselitteisiä. Haarmannin kirjassa kerrotaan, että isyys- ja respektioikeus ovat tärkeimpiä moraalisella puolella. Isyysoikeus tarkoittaa, että kun teosta käytetään taloudellisesti, tulee tästä ilmoittaa niin kuin hyvä tapa vaatii (TekijäL 3§ 1. mom.), kun taas Juridiikan perusteet -kirjassa sitten taas kerrotaan, että isyysoikeudella tarkoitetaan sitä, että tekijällä on oikeus tulla mainituksi tekijänä. Haarmannin mukaan respektioikeus tarkoittaa tekijälle kuuluvaa oikeutta vastustaa teoksen sellaista muuttamista/julkistamista, joka loukkaa kirjallista tai taiteellista arvoa tai omalaatuisuutta (TekijäL. 3§ 2. mom.), kun taas Juridiikan perusteet -kirjassa respektioikeudesta sanotaan, että tekijän kirjallista ja taiteellista arvoa tulee kunnioittaa, kun teosta muutetaan tai se saatetaan yleisölle. Luoksepääsoikeus on molemmissa kirjoissa kerrottu samantapaisena: tekijällä on oikeus päästä katsomaan teostaan, vaikka tämä olisi jo luovutettu eteenpäin. Haarmannin kirjassa oli vielä lisätty, että tästä ei saa aiheutua liikaa vaivaa.¹⁸

¹⁸ Haarmann 2014, 86 – 89; Karttunen ym. 2015, 552 – 553

3.2.3 Tekijänoikeuden kesto

Oikeus teokseen syntyy heti, kun teos on luotu. Suomessa tekijänoikeuteen ei vaadita mitään toimenpiteitä. Teoksen julkistaminen on tekijän päätettävissä. Tekijänoikeus on ajallisesti rajoitettu, ja se säilyy voimassa yleensä 70 vuotta tekijän kuolinvuodesta. Yhtein liitetyillä teoksilla on omat suoja-aikansa – kirjassa Haarmann oli tuonut esimerkkinä KKO 1956 II 76 – operetti esityksen, jossa korvaus saatiin tekstistä, mutta ei sävellyksestä, koska suoja-aika oli jo ummessa. Kun teoksen suoja-aika päättyy, niin tämän jälkeen teos on kaikille vapaassa käytössä, ellei se nauti *klassikkosuoja*.¹⁹ TekijäL:n neljännessä luvussa on käsitelty erilaisten teosten voimassaoloajat – jos on yksi tekijä, useampi tekijä, tuntematon tekijä; elokuvateokset, sävellykset ja lista jatkuu. Pykälässä 44 a kerrotaan, että jos julkaistaan/julkistetaan aiemmin julkaisematon teos, joka on ollut lain mukaan suojattu ja sen suoja on jo rauennut, niin teoksella on 2§:n mukaiset oikeudet – oikeus on voimassa 25 vuotta teoksen julkaisusta/julkistamisesta.

3.2.4 Tekijänoikeuden rajoittaminen

Rajoitukset vaikuttavat eri tavalla eri teoslajeissa (2 luku). Haarmann kertoo kirjassaan, että rajoitussääntöjen nojalla noudatetaan laillisen lähteen vaatimusta – lähde on laiton, jos aineisto on verkossa ilman tekijän lupaa tai suojaus 50§ 1 mom. mukaan on kierretty; mutta jos suojaus onkin kierretty 50a§ 3 mom. mukaan niin tällöin lähde ei ole laiton.²⁰ Rajoittamisessa pystytään jakamaan muutamiin ryhmiin;

1. Pidetään silmällä tarkoitusta, jota varten rajoitukset on säädetty
2. Pidetään silmällä sitä teostyyppiä, johon rajoitusta sovelletaan
3. Pidetään silmällä sitä tekijänoikeuden komponenttia, johon rajoitus kohdistuu
4. Pidetään silmällä sitä oikeudellista konstruktiota, jota lainsäätäjä on käyttänyt rajoittaessaan tekijän yksinoikeutta.

Aiemmin tekijänoikeuslaissa näitä rajoituksia esitettiin olevan kolme; vapaa hyväksikäyttöoikeus, pakkolisenssijärjestelmä sekä sopimuslisenssijärjestelmä. Vapaassa hyväksikäyttöoikeudessa kuka vain saa käyttää teosta ilman tekijän suostumusta ja korvausta.

¹⁹ Haarmann 2014, 92 – 93

²⁰ Haarmann 2014, 94 – 95

Pakkolisenssijärjestelmään ei tarvitse lupaa käyttää, mutta tekijälle tulee maksaa korvaus. Sopimuslissenssijärjestelmässä tekijän kanssa sovitaan käytön ehdoista. Vuonna 2005 tekijänoikeuslain uudistuessa lain toisen luvun otsikko muutettiin ”tekijänoikeuden rajoitukset ja säännökset sopimuslissenssistä”. Toisen luvun ulkopuolella on kuitenkin rajoituksista pisimmälle menevin – tekijänoikeuden poissulkeminen. TekijäL:n 9§:ssä luetaan näitä teoksia.²¹ Haarmann on kirjassaan syventynyt enemmänkin edellä mainittuihin rajoitukseikkoihin, mutta itse en tässä opinnäytetyössä niihin lähde perehtymään, vaikka aihe oli hyvinkin mielenkiintoinen luettuna.

3.2.5 Nimen ja otsikon suoja

Seuraavana kirjassa on käyty läpi nimen ja otsikon suoja – näille on Haarmannin mukaan vaikeaa löytää paikkaa systemaattisessa esityksessä. Säännöksiä on käyty läpi tekijänoikeuslain 6 luvussa pykälät 51 ja 52. 51§:n mukaan teos ei saa olla sellainen, että se sekoitetaan aiempaan teokseen tai sen tekijään. Teoksen nimi voi myös nauttia tekijänoikeussuojaa, jos se on tarpeeksi itsenäinen ja omaperäinen – Haarmann on kirjassa antanut esimerkkinä Eeva Jokipellon ”Neito kulkee vetten päällä”. Tekijän nimen osalta suoja kattaa vain salanimet ja nimimerkit.²²

3.2.6 Lähioikeudet

Tekijänoikeuslain 5 luku kertoo lähioikeuksista, jotka eivät koske tekijänoikeuksia, mutta läheisiä oikeuksia, kuten seuraavat; *esittävän taiteilijan suoja, äänitteen tuottajan suoja, kuvataallenteen tuottajan suoja, radio- ja televisioyhteyden suoja, luettelo- ja tietokannan valmistajan suoja, valokuvaajan suoja sekä uutissuoja*. Lähioikeuksilla annetaan suojaa sellaiselle, joka on lähellä tekijänoikeutta. Suoja osittain turvaa tekijänoikeutta teollisoikeuteen ja osittain kilpailusuojaan. Esittävät taiteilijat alkoivat vaatimaan oikeuksia, kun heidän esityksiään alettiin tallentamaan ja levittämään. Myöhemmin muutkin aiemmin listatuista halusivat osansa.²³ Haarmann on kirjassaan kertonut jokaisesta lähioikeudesta hieman lisää.

²¹ Haarmann 2014, 97 – 98

²² Haarmann 2014, 119 – 120

²³ Haarmann 2014, 121

3.2.7 Tekijänoikeuden luovutus ja siirtyminen

Tekijänoikeuslain kolmannessa luvussa käydään läpi tekijänoikeuden siirtymistä. Oikeus voidaan luovuttaa osittain taikka kokonaan. Kirjassa on myös kerrottu, että 41§:n 2 momentin mukaan tekijän kuoltua tekijänoikeuteen sovelletaan avio-oikeutta, perintöä ja testamenttia koskevia säännöksiä. Tekijänoikeutta (tai siirrettyä sellaista) ei voida ulosmitata. Kirjassa kerrotaan, että taloudelliset oikeudet ovat myös luovutettavissa muutoin paitsi jälleenmyyntikorvauksen (26i§) sekä vuokrauskorvauksen elokuvaan tai äänitteeseen tallennettuun teoksen kappaleen vuokraamisesta (29a§). Kirjassa oli muutama sivu käsitelty erilaisia luovutuksia – kokonaan, paljon, osittain. Jokaisesta oli annettu selitys ja joitain esimerkkejä; että jos teos on kirjallinen taikka digitaalinen tai jos on työsuhteessa tehty teos, niin kenelle oikeudet kuuluvat.²⁴

3.2.8 Sanktiot tekijänoikeuden loukkauksesta

Sivulta 148 alkaen kerrotaan sanktioista, joita saa, jos loukkaa tekijänoikeuksia. Yleisimmät seuraamukset ovat rangaistus sekä korvausvelvollisuus. Tekijänoikeusrikkomus hahmottaisiin rinnastaa petokseen ja varkauteen. Ennen uudistusta maksimirangaistus rikkomuksesta oli kuuden kuukauden vankeusrangaistus. Nykyään tekijänoikeuden rikkomisen jaetaan kahtia – lievä ja törkeä. Lievemmästä rangaistaan tekijänoikeusrikkomuksena (TekijäL 56a§) ja törkeä tekijänoikeusrikkoksena (RL 49§). Jälkimmäisessä teon tulee aina olla tahallinen. Kirjassa on käyty esimerkkejä todella kattavasti. Markkinaoikeus käy läpi tekijänoikeudelliset riita- ja hakemusasiat. Muutoksenhaku haetaan korkeimmalta oikeudelta. Riita-asia voidaan myös käsitellä välimiesoikeudessa sopimuksella. Rikosperusteiset käsitellään rikoksen tekopaikan tuomioistuimessa.²⁵

3.2.9 Kollektiivinen hallinnointi

Kirjassa on kerrottu myös oikeuksien kollektiivisesta hallinnoinnista eli korvausten keräämisestä. Nykyään on erikoistuneita järjestöjä, jotka huolehtivat korvausten keräämisestä

---

²⁴ Haarmann 2014, 137 – 143

²⁵ Haarmann 2014. 148 – 149, 160

ja tilittämisestä. Esimerkkejä järjestöistä on Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry, Gramex ry, Kopiosto, Kuvasto ry, Tuotos ry sekä Sanasto ry.²⁶

3.2.10 Soveltaminen

Tekijänoikeutta voidaan soveltaa kotimaisesti (välitön) taikka kansainvälisesti (välillinen). Kotimainen soveltaminen tulee ilmi pykälistä 63 ja 64. Haarmann kertoo, että pääsääntöisenä on, että normistoa sovelletaan suomalaiseen tai Suomessa vakituisesti asuvaan henkilön teokseen. Tätä täydentää julkaisukriteeri, päätoimikriteeri ja sijaintikriteeri. Kansainväliseen soveltamiseen käytetään pykälää 65 – vastavuoroisuudella tekijänoikeuksia voidaan soveltaa myös muista maista.²⁷

3.2.11 Uudistukset

Haarmannin kirjan aikaan vuonna 2014 uudistuksista on kirjoitettu seuraavaa; WIPO:n Beijingin ja Marrakeshin konventiot odottavat voimaantuloa. Internetistä löysin jonkun dokumentin, joka kertoo kokoontumisesta, jossa ollaan käsitelty Beijingin ja Marrakeshin asioita.²⁸ Lisäksi WIPO:ssa on neuvoteltu kansainvälisestä geenivarojen, perinnetiedon sekä kansanperinteen suojaamisesta ja myös alkuperäiskansojen perinnetiedon hyväksikäyttämistä on ollut puhetta. Tässäkin asiassa ollaan edelleen vielä selvittelyn alla internetin perusteella – joulukuussa 2018 järjestetään 38. kokoontuminen aiheeseen liittyen.²⁹ Euroopan komissio on julkaissut ehdotuksen direktiiviksi tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kollektiivisesta hallinnasta ja musiikin lisensoinnista rajat ylittävään verkkokäyttöön – löysin EU:n sivuilta uutisen liittyen aiheeseen, jossa kerrotaan, että neuvosto hyväksyy tekijänoikeudellisen säännösten digitaalisen ympäristön aseman.³⁰ Eduskunnan käsiteltävänä on ollut tekijänoikeuslain muuttamisesta kansalaisaloitteen pohjalta.

---

²⁶ Haarmann 2014, 160 – 163

²⁷ Haarmann 2014, 163 – 164

²⁸ WIPO 2018

²⁹ WIPO 2018

³⁰ Eurooppa-neuvosto 2018

Tästä aiheesta on YLE uutisoinut vuonna 2014, että eduskunta on hylännyt kansalaisaloitteen äänin 147 – 27.³¹ Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt tekijänoikeuslain muutospaketin.³² Viimeisin uutinen, mitä löysin tekijänoikeuden muutospaketista, on vuodelta 2016 – komissio on julkaissut neljä säädösehdotusta, jotka liittyvät digitaaliseen modernisointiin tekijänoikeudessa.³³

Lisäksi tekijänoikeudesta myllää tämän opinnäytetyön aikana myös vahvasti tekijänoikeusdirektiivin artikla 13. Teoston sivuilla kirjoitetaan, että ”erilaiset alustapalvelut hyödyntävät muiden tekemiä sisältöjä ja saavat niiden avulla mainostuloja”. Tämä tarkoittaa sitä, että sisällön tekijä ei saa työstään niin sanottua palkkiota ja työn käyttäjä kerää rahat omaan pussiinsa. Osa palveluista kuitenkin maksavat käyttämästä tekijänoikeudenalaisesta materiaalistaan, kuten esimerkkinä Teoston sivuilla tuodaan Netflix sekä Spotify. Teosto kertoo, että arvokuilu syntyy, kun osa maksaa asiallisesti tekijänoikeudenalaisesta materiaalistaan ja osa ei. Otsikon ”Miksi ehdotettu lainsäädännön muutos on tärkeä?” alla on kappale, jossa kerrotaan, että nykyisen digitaloudenkin aikana luovan työn tekijät tarvitsevat palkkansa. Artiklan tavoitteena on saada alustapalvelut maksamaan käyttämästään toisen omistamasta sisällöstä asianmukaisesti.³⁴ Tiivistetyksi tarkoituksena on siis saada niin sanottu ”musta pörssi” pois internetistä, jotta tekijänoikeuden haltijat saavat oikeutetun palkkansa. Finlexistä löysin, että kesällä 2018 on hallituksen esityksenä ollut tekijänoikeuslakia muutettavaksi siten, että näkövammaiset ja muut lukesteisten mahdollisuus käyttää teoksia alentuisi – teoksia muutettaisiin siten, että edellä mainittujen olisi helpompi lukea teoksia. Lisää voi käydä lukemassa HE 92/2018.

3.3 Patentti

3.3.1 Yleistä

Patentti on keksintöjen suoja. Jotta patentti voi tulla voimaan, tulee keksinnön olla *uusi*, *keksinnöllinen* sekä *teollisesti käyttökelpoinen*. Patentoitua teosta ei voi käyttää muut kuin patentinhaltijat – ellei ole sovittu muutoin. Patentti toimii niin sanottuna porkkanana

---

³¹ YLE 2014

³² Haarmann 2014, 165 – 166

³³ Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016

³⁴ Teosto 2018

keksijälle, koska hän saattaa saada korvausta ajallisesta ja taloudellisesta panostuksestaan patentoitavaan teokseen. Kun keksinnölle myönnetään patentti, tulee siitä julkinen ja ketä vain voi tutustua keksintöön patenttiasiakirjojen parissa. Patenttiasiakirjoilla välitetään uusinta tietoa tekniikan alalla ja ne myös kannustavat keksimään uusia keksintöjä. Täten patentit kannustavat yhteiskunnan innovatiivisuutta. Patentit voidaan jakaa kahteen: tuote- ja menetelmäpatentteihin. Aina kuitenkin keksintöjä ei voida patentoida – patenttilaki on hyvin yksityiskohtainen ja siinä on useita poikkeuksia, joten syitä voi olla lukuisia.³⁵

Haarmann kertoo kirjassaan (2014, 167-168), että patentin historiallisena, ja nykyisenä, tarkoituksena on kiihdyttää keksinnöllistä toimintaa. Patentti voi myös toimia kilpailun edistämiseksi – kilpailijan täytyy joko tyytyä vanhaan, huonompaan malliin taikka sitten hänen täytyy kehittää patentoitua tuotetta parempi menetelmä tai tuote. Haarmannin kirjassa kappaleen alussa mainittuun *uutuuteen ja keksinnöllisyyteen* on syvennetty patenttiosion viidennessä luvussa. Uuden keksinnön määritelmä täyttyy sillä, että keksintö ei ole tunnettu ennen hakemuksen tekemispäivää taikka se eroaa aiemmista samankaltaisista keksinnöistä – keksinnöllisyys tulee tässä myös mukaan, koska se, että keksintö on uusi, ei vielä riitä. Keksinnön tulee erottautua oleellisesti aiemmista keksinnöistä. (2014, 191)

Koska patentti kuuluu teollisoikeudelliselle puolelle, tulisi sen täyttää laissa annettu vaatimus – keksintöä tulisi käyttää teollisesti. Haarmann on kirjoittanut, että pohjoismaista patenttilainsäädäntöä valmistaessa on päädytty siihen, että teollisesti käytettävän keksinnön tulee täyttää nämä kolme vaatimusta; *on oltava luonteeltaan tekninen, on oltava tekninen teho sekä sen tulee olla toistettavissa.*³⁶

Kun keksintö on patentoitu, voi patentin haltija kieltää muita monin eri tavoin käyttämästä patentilla suojattua tuotetta tai menetelmää, jolla tuote on valmistettu. Patentti ei kuitenkaan tarkoita yksinoikeutta keksintöön, vaan esimerkiksi jollakulla muulla saattaa olla patenttiin läheisesti liittyvä oma patentti – tällöin tämä toinen patentti saattaa estää keksinnön käyttöä ilman sille myönnettyä lisenssiä. Juridiikan perusteet -kirjassa on kerrottu, että patentti suojaa ainoastaan ammattimaista käyttöä vastaan. Lisäksi patentti loppuu

---

³⁵ Karttunen ym. 2015, 534 – 535, 537

³⁶ Haarmann 2014, 172

yksittäiseen tuotteeseen, kun se saatetaan vaihdantaan Euroopan talousalueella – samumisen edellytyksenä on, että patentinhaltija on tähän suostunut. Patenttioikeus säilyy muiden tuotteiden osalta normaalina.³⁷

Patentin lainsäädäntöä on Haarmannin kirjassa käyty läpi – aluksi siinä kerrotaan patentin edeltäjästä, privilegistä, joka sai alkunsa 1600-luvulla. Useiden muunnelmien ja säätämisten kautta nykyaikaiseen patenttijärjestelmään siirryttiin 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa. Tänä päivänä voimassaolevana patenttilaki on vuodelta 1967, mutta vuonna 1980 siihen on kuitenkin tehty suuria muutoksia.³⁸ Viimeisin muutos patenttilakiin on tehty 2016, jolloin sen 66c§ on muutettu. Pykälä kertoo asiantuntijuudesta käräjäoikeudessa.³⁹

Haarmannin kirjassa on kerrottu myös patenttitilastoja – esimerkiksi, että Suomessa on myönnetty yli 120 000 patenttia, Euroopan patenttijärjestelmään liittyessä ”kotimaisten” patenttien haku on vähentynyt ja se, että Suomen top 3 patentinhakijat olivat Kone Corporation, UPM-Kymmene Corporation sekä Wärtsilä Finland Oy.⁴⁰

PatL 1§ kertoo siitä, millainen patentoitavan keksinnön tulee olla. Pykälä on kokonaisuudessaan hyvin pitkä, mutta siinä on tuotu esiin seuraavanlaisesti:

Keksinnöksi ei katsota pelkästään:

- 1) löytöä, tieteellistä teoriaa tai matemaattista menetelmää;
- 2) taiteellista luomusta;
- 3) suunnitelmaa, sääntöä tai menetelmää, älyllistä toimintaa, peliä tai liiketoimintaa varten taikka tietokoneohjelmaa; eikä
- 4) tietojen esittämistä.

Haarmann on kirjassaan käsitellyt aihetta muutaman sivullisen verran. Näiden jälkeen hän on sivuilla 180 ja 181 kertonut teknisestä tehosta sekä toistettavuudesta. Teknisestä tehosta on kerrottu, että ongelma tulee olla ratkaistavissa kyseessä olevan keksinnön avulla – eli keksinnön pitää olla toimiva. Toistettavuudesta on kerrottu, että sitä pitää voida käyttää jatkuvasti hyväksi, siten että haluttu vaikutus saavutetaan.⁴¹ Lisäksi kirjassa on kerrottu keksintöjen luokittelusta – patenttiasetuksen (PatA) 14§ 3 momentin mukaan keksintö tulee luokitella mahdollisuuksien mukaan joko tuote-, laite-, menetelmä- tai käyttöryhmään (Haarmann 2014, 182).

³⁷ Karttunen ym. 2015, 359 – 540

³⁸ Haarmann 2014, 169 – 170

³⁹ Patenttilaki 15.12.1967/550 (Vai 550/1967?)

⁴⁰ Haarmann 2014, 171

⁴¹ Haarmann 2014, 180 – 181

3.3.2 Patentointikielto

Patenttilaissa on muutama kohta, joiden nojalla patenttia ei voida myöntää. Esimerkkeinä kirjassa on tuotu keksinnöt, joiden käyttö on siveellisyyttä tai yleistä järjestystä vastaan. Patentoida ei myöskään voi kasvi- tai eläinlajeja – eikä myöskään PatL 1b§ kolmannen momentin mukaan; ihmisten kloonamista, menetelmiä, joilla voidaan muuttaa ihmissolujen geneettistä identiteettiä, ihmisalkioiden käyttöä teolliseen tai kaupalliseen käyttöön taikka menetelmiä, joilla voidaan muuttaa eläinten geneettisiä identiteettejä.⁴²

3.3.3 Patentin hakeminen

Patenttisuoja haetaan jättämällä patenttihakemus Patentti- ja rekisterihallitukselle. Keksijä tai taho, jolle keksintö on luovutettu, voi hakea patenttia. Jos useampi kuin yksi hakee patenttia, ensimmäinen hakija saa patentin. Patenttia hakiessa tulee samalla maksaa hakemusmaksu. Patenttihakemukseen tulee hakijan tiedot, selitykset, piirroukset, patenttivaatimukset sekä tiivistelmän. Vaatimuksilla on keskeisin rooli, koska ne määrittävät patentin alan. Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävänä on tutkia hakemukset ja päättää, että myöntääkö keksinnölle patentin. Patenttia vastaan voidaan myös tehdä väite, että patentti on perusteeton – väite tulee tuoda ilmi yhdeksän kuukauden sisällä patentin myöntämisestä. Jos väite menee läpi, niin keksinnön patentti puretaan. Patentin hakija voi kuitenkin tässä tilanteessa hakea rajoitettua patenttia. Patentille voi myös hakea patenttioikeutta Euroopassa Euroopan patenttisopimuksen (EPC) mukaisesti joko Euroopan patenttivirastosta taikka Patentti- ja rekisterihallituksesta. Kaikista laajimman suojan, patenttiyhteistyösopimuksen (PCT), voi hakea maailman henkisen omaisuuden järjestöltä, WIPO:lta. Tähän hakemukseen kerrotaan, minkä valtioiden puitteisiin patenttia halutaan hakea. Tämän jälkeen jokaisen halutun valtion kansalliseen patenttiviranomaiseen.⁴³ Patentti on voimassa Suomessa 20 vuotta patenttihakemuksesta, jos patentin vuosimaksut maksetaan.⁴⁴

---

⁴² Haarmann 2014. 185 – 187

⁴³ Karttunen ym. 2015, 538 – 539

⁴⁴ Karttunen ym. 2015, 540

Jotta patentti myönnetään, sen tulee olla uusi, kuten aiemmin olen jo maininnut. Haarmannin kirjassa kerrotaan, että patenteissa uutuus voi olla joko subjektiivista taikka objektiivista. Objektiivinen uutuus on omaksuttu patenttilakiin – *”uutena ei pidetä keksintöä, joka on uusi vain tekijälleen”* (2014, 192). Subjektiiviselle uutuudelle on mahdollista perustaa tekijänoikeus. Objektiivisesta uutuudesta on kerrottu, että se on jaettavissa absoluuttiseen ja relatiiviseen uutuuteen. Relatiivinen uutuus on sellainen, kun laissa luetaan keksinnön julkiseksi tuleminen tiedot, jotka ovat uutuuden esteitä. Patenttilaissa taas sovelletaan absoluuttista uutuutta – keksinnön julkiseksi tuleminen on uutuuden este. Absoluuttisesta uutuudesta ja julkiseksi tulemisesta on sanottu seuraavat seikat; milloin tahansa, missä tahansa ja millä tavoin tahansa tapahtunut julkistaminen.⁴⁵

PatA 26§:n 2 momentti selittää uutuustutkimusta, esimerkiksi vaikka keksinnölle olisi myönnetty patentti, se voidaan mitätöidä vielä myöhemmin puuttuvan uutuuden takia. Uutuusvaatimuksessa on kuitenkin poikkeuksensa; ei välttämättä ole uutuusestettä, vaikka keksintö olisi julkinen tai uutuuden este on se, että keksintö on salassa pidetty. Ensin mainittuun ryhmään kuuluu neljä tapausta;

1. *konventioprioriteettijärjestelmä* (sopimusetujärjestelmä) – jos keksinnölle on haettu patenttia jossain konvention jäsenmaassa, on sillä 12 kuukauden etuoikeus hakea patenttia myös muihin jäsenmaihiin.

2. PatL 2§:n 6 momentin mukaan estettä ei tule, jos julkiseksi tulo tulee *väärinkäytöksestä* (esimerkiksi teollisuusvakoilu) tai *keksintö on tuotu näytille virallisessa kansainvälisessä näyttelyssä*. Tällöin patenttia tulee hakea kuuden kuukauden sisällä julkistuksesta.

3. *”Uutuuden puute ei myöskään estä myöntämästä patenttia tunnettuun kirurgista tai terapeutista käsittelyä tai diagnoosia tarkoittavassa menetelmässä käytettävään aineeseen tai seokseen, jos aineen tai seoksen käyttö ei ole tunnettu jossakin tällaisessa menetelmässä (PatL 2§ 4mom.)”* (Haarmann 2014, 195).

4. Jos terapeutisia tai muita tuotteen ominaisuuksia ei ole tunnettu, niin keksitystä käytöstä käytetään nimeä ”ensimmäinen lääketieteellinen käyttö”. Jos tuote on ollut lääketieteellisessä käytössä, nimi on ”toinen ja seuraavat lääketieteelliset käytöt”. Lisäksi kir-

---

⁴⁵ Haarmann 2014, 192

jassa on vielä kerrottu päinvastaisesta poikkeuksesta; vanhempi patenttihakemus on uutuuden este, vaikka se olisi salainen. Sääntö kuitenkin väistyy, jos vanhemmasta hakemuksesta ei tule julkista.⁴⁶

Keksinnöllisyydestä Haarmann on kirjoittanut, että siihen käytetään niin sanottua keski-vertaammattimies-standardia, jolla mitataan tietotaidon sekä tekniikan tasolla, että päästäisiinkö samanlaiseen lopputulemaan. Lisäksi käytetään myös ongelma – ratkaisu -menetelmää. Patenttikäsikirjassa menetelmä on kuvattu seuraavanlaisesti; *1. lähimmän tekniikan tason määrittäminen, 2. ratkaistavan objektiivisen teknisen ongelman määrittäminen ja 3. vastaaminen kysymykseen ”Onko alan ammattimiehelle ilmeistä päätyä ratkaisemaan objektiivinen tekninen ongelma patenttivaatimuksessa esitetyllä tavalla lähtien lähimmästä tekniikan tasosta?”* (Haarmann 2014, 198). Kuten uutuusvaatimuksessakin, on myös keksinnöllisyydessä poikkeustapauksia, jotka ovat säädettyjä PatL:n 2§ 2 momentin mukaan – keksinnöllisyyden vaadetta ei tule niihin patentti- tai hyödyllisyysmallihakemuksiin, jotka tulevat julkisiksi uuden hakemuksen tekopäivän jälkeen.⁴⁷

Patentin keksijä on luonnollinen henkilö, ja jotta oikeushenkilöllä olisi oikeus patenttiin, sen tulee aina olla johdettuna luonnolliselta henkilöltä. Oikeus hakea patenttia on aina keksijällä ja se, joka on siihen saanut oikeudet. Jos keksijästä on epäselvyys, niin tuomioistuin selvittää asian (PatL 17§). Myös yhteispatentti on mahdollinen useamman keksijän kesken – mutta jos samaan keksintöön hakee patenttia useampi keksijä erikseen, niin oikeus patenttiin on ensimmäisellä hakijalla.⁴⁸

Myöhemmin Haarmannin kirjassa ilmenee, että patentin hakemista voidaan käyttää markkinointikeinona (2014, 233) – PatL:n 56§:n toisessa momentissa kerrotaan, että jos mainonnassa puhutaan patentista, tai sen hakemisesta, ilman patentin tai hakemuksen numeroa, niin tulee pyynnöstä kertoa tämä. Jos tätä informaatiota ei anneta niin sitä seuraa 62§ mukainen sakko.

---

⁴⁶ Haarmann 2014, 194 – 197

⁴⁷ Haarmann 2014, 197 – 198, 202

⁴⁸ Haarmann 2014, 203

3.3.4 Patentin myöntäminen

Suomessa voimassa olevan patentin voi saada neljällä eri tavalla – 1. kansallinen patenttihakemus Suomen patenttiviranomaisille; 2. hakea Suomessakin koskevan hakemuksen Euroopan patenttivistä; 3. yhtenäispatentin haulla (järjestelmän tulee olla voimassa) ja 4. tekemällä PatL:n 3 luvussa esiintyvän kansainvälisen patenttihakemuksen. On tavallista, että keksijällä on patenttiasiamies edustamassa itseään. Patenttiasiamies edustaa toista henkilöä patenttiasioissa ja mahdollisissa valituksissa. Lisäksi Haarmann on kirjoittanut jokaisesta Suomessa saatavasta patentista lisätietoa; ensimmäisenä käydään läpi **kansallinen patentti**, joka haetaan patentti- ja rekisterihallitukselta kirjallisesti. Hakemuksessa tulee aina olla keksijän nimi – tällä suojataan keksijän kunniaa (PatL 8§:3). Lisäksi samaisessa pykälässä kerrotaan, että hakemuksesta pitää käydä ilmi *keksinnön selitys, patenttivaatimus* sekä *tiivistelmä* – suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi. Selityksen tulee olla selkeä, siten että alan ammattilainen voi sen perusteella käyttää patentoitavaa keksintöä. Selityksessä tulee kertoa keksinnön käyttöala sekä tekniikka, mihin keksintö perustuu. Keksintö selitetään myös esimerkein ja mahdollisiin piirustuksiin viitaten. Patenttivaatimuksessa tulee tuoda myös ilmi, mitä uutta ja omalaa- tuista keksinnössä on (PatA 14§).⁴⁹

Hakemuksen käsittely aloitetaan muodollisella tarkastuksella, jonka jälkeen aloitetaan pääkäsittely, ellei hakemus vaadi korjaavia toimenpiteitä. Pääkäsittelyssä tutkitaan edellytykset patentille. Suomalaiselle hakemukselle voidaan pyytää myös uutuustutkimus kansainvälisesti Suomen tai Ruotsin patenttivistä taikka EPOssa (PatL 9§). Jos patentin myöntämiselle ei ole estettä, niin hakijalle ilmoitetaan hakemuksen hyväksymisestä. Tästä eteenpäin hakijalla on kaksi kuukautta aikaa maksaa painatusmaksu, maksun suoritettua hakemus on hyväksyttävä ja kuulutettava. Myönnetty patentti merkitään patenttirekisteriin ja patenttikirja luovutetaan haltijalle. Kun patentti on myönnetty, se on oltava julkisesti saatavilla. Patenttia vastaan voidaan myös tehdä väite – aikaa on yhdeksän kuukautta patentin myöntämisen jälkeen. Perusteina Haarmann tuo esimerkiksi seuraavat; keksintö on tunnettu aiemmasta julkaisusta, keksintöä on käytetty julkisesti ennen patenttihakemusta tai keksinnöllisyys ei täyty. Väitteellä voidaan kumota patentti, jos se ei ole täyttänyt vaatimuksia. Lisäksi, jos patenttihakemuksen käsittelyssä on tapahtunut virheitä, niin PatL:n 25§ 1 momentin luetteloi kumoamisperusteet seuraavasti;

---

⁴⁹ Haarmann 2014, 204 – 206

patentti on myönnetty, vaikkei 1 ja 2 §:ssä säädettyjä ehtoja ole täytetty; patentti tarkoittaa keksintöä, jota ei ole esitetty niin selvästi, että ammattimies voi sen perusteella käyttää keksintöä; patentti käsittää sellaista, mikä ei ole ilmennyt hakemuksesta sitä tehtäessä tai patenttisuojaa on laajennettu sen jälkeen, kun patenttiranomainen on ilmoittanut hakijalle, että hakemus voidaan hyväksyä. Jos patenttihakemuksesta tai väitteestä halutaan tehdä valitus, niin se tehdään markkinaoikeuteen. Markkinaoikeuden päätökseen muutos haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Patenttia voidaan myös haltijan pyynnöstä rajoittaa PRH:n puolesta – tätä pyydetään kirjallisesti ja PRH:lle toimitetaan suoja-alaa rajoittavat vaatimukset. Tarvittaessa pyydetään selitykset ja muunnellut piirustukset. Rajoitus tulee voimaan hakemuksen tekopäivästä lähtien.⁵⁰

Seuraavana listauksessa on **eurooppapatentti**, joka on ollut voimassa jo vuodesta 1996. Eurooppapatenttia haettaessa hakemus tehdään Euroopan patenttivarastoon tai jäsenvaltion kansalliselle patenttiranomaiselle, joka lähettää hakemuksen eteenpäin Euroopan patenttivarastoon. Patenttilain 9b luvussa kerrotaan eurooppapatentista ja sitä koskevasta hakemuksesta – Haarmann on tiivistänyt siellä esiintyvät tiedot seuraavasti; kuka vain voi hakea tällaista patenttia Suomen PRH:lta – ei ole vaatimuksia kansalaisuuteen tai kotipaikkaan. Hakemuksen voi tehdä PRH:lle, vaikkei Suomi kuuluisikaan patentin kohdemaaksi. Tässä vaiheessa hakemusta ei tutkita, vaan se vain välitetään eteenpäin. Eurooppapatentti tulee myös kuuluttamisella voimaan. Jotta eurooppapatentti olisi myös käypä Suomessa, tulee tästä antaa PRH:lle suomenkielinen käännös vaatimuksista sekä suorittaa käännöksen julkaisumaksu. Patentin ollessa myönnettynä ranskaksi tai saksaksi, niin käännös voi olla suomeksi tai englanniksi, tai jos patentinhakijan äidinkielenä on ruotsi, voi käännös olla myös ruotsiksi. Edellytysten täytyttyä PRH kuuluttaa patentista. Kansallisella ja eurooppapatenttiin sovelletaan samat säännökset – väitteet kuitenkin kohdistetaan Euroopan patenttivarastoon, joka voi kokonaan taikka osittain kumota eurooppapatentin.⁵¹

Tämän jälkeen Haarmann on esitellyt **yhtenäisen eurooppapatentin**, jonka EPO voi myöntää. Yhtenäispatenttia tulee hakea kuukauden sisään patentin myöntämisen jälkeen. Yhtenäispatentti kattaa kaikki valtiot, jotka ovat hyväksyneet tuomioistuinta koskevan sopimuksen. Viimeisenä listauksessa oli **kansainvälinen patenttihakemus**, jota käsitellään PatL:n kolmannessa luvussa. Kansainvälinen patenttihakemus on silloin ky-

---

⁵⁰ Haarmann 2014, 207 – 211

⁵¹ Haarmann 2014, 211 – 212

seessä, kun hakemus on tehty patenttiyhteistyösopimuksen (PCT) mukaisesti. Hakemusta haetaan joko PRH:lta tai WIPO:n toimistolta. Hakemuksessa tulee kertoa ne maat, jossa hakemusta tahdotaan jatkaa. Kansainvälinen viranomainen tekee tutkimukset uutuudesta ja patentoitavuudesta – kun nämä ovat selvitettyjä, niin hakijan tulee päättää jatkaako hän hakemuksen tekoa. Jotta hakemusta voidaan jatkaa Suomessa, tulee hakijan määräajassa antaa käänös sekä maksaa PRH:lle. Muutamilla poikkeuksilla (PatL 34 – 37§) hakemus käsitellään vastaavasti kuin kansallinen patenttihakemus.⁵²

3.3.5 Patentin yksinoikeus

Patentin yksinoikeutta käydään läpi PatL:n 3§:ssä – pykälä on melko pitkä. Laissa lukee *”Patentilla saavutettu yksinoikeus sisältää jäljempänä säädetyin poikkeuksin sen, ettei muu kuin patentinhaltija ilman tämän lupaa saa käyttää hyväksi keksintöä”*, jonka jälkeen on lueteltu kolme kohtaa. Toisessa momentissa spesifioidaan lisää yksinoikeutta tietynlaisessa tilanteessa. Kolmannessa momentissa kerrotaan seitsemän kohtaa, joissa yksinoikeus ei päde. Haarmann on kirjassaan kertonut, että määritelmät ovat kirjoitettu negatiivisessa muodossa – tämä johtuu siitä, että lainsäätäjä ei voi luvata ehdotonta oikeutta keksinnön hyödyntämiseen. Jos joku muu kuin patentinhaltija käyttää keksintöä ensimmäisen momentin kohdissa kerrotuilla tavoilla, syyllistyy välittömään patentinloukkaukseen. Toista momenttia vastaan käyttämiset ovat välillisiä patentinloukkauksia. Kirjassa on käyty yksilökohtaisesti myös, että mitä jos jotain tiettyä (esimerkiksi kemian- tai lääketieteellisuuden patenteja) käytetään väärin.⁵³

Kirjassaan Haarmann on pohtinut, kuinka pitkälle patentin suoja ulottuu – vastauksena hän on kertonut, että PatL 39§ patenttivaatimuksista määrittää suojan laajuuden, ja selitystä voidaan hyödyntää vaatimusten käsittämiseksi. Lisäksi Haarmann kirjoittaa ekvivalenssitulkinnasta, jonka mukaan patenttivaatimuksessa mainitut komponentit voidaan korvata vastaavalla keksinnön pisyessä muuttumattomana. Teknisesti samanarvoiset komponentit eivät kuitenkaan välttämättä ole patenttioikeudellisesti ekvivalentteja, koska lähtökohtana on patenttivaatimukset. Pelkistä patenttivaatimuksista ei kuitenkaan välttämättä selviä suojan laajuus, vaan silloin tarvitaan selitystä avaamaan, jotta vaatimukset

---

⁵² Haarmann 2014, 212 – 213

⁵³ Haarmann 2014, 213 – 216

voidaan ymmärtää. Ongelmallista patentinloukkaustilanteissa on se, että tiettyä tuotetta tai menetelmää joudutaan vertaamaan tekstein ja piirustuksin olevaan keksintöön.⁵⁴

Rajoituksia yksinoikeuteen on muun muassa alueellisesti, ajallisesti sekä kvalitatiivisesti. Lisäksi yksinoikeus voi raueta oikeuden raukeamisesta tai sitten jollain on ennakkokäyttöoikeus tai jollekin on myönnetty hyväksikäytön pakkolisenssi. Ajallinen yksinoikeus on voimassa 20 vuotta patenttihakemuksen tekopäivästä – lääkeaineiden kehittäjällä kuitenkin hyödynnettävä patenttiaika jää lyhemmäksi, koska lääkettä saa myydä vasta, kun sille on myönnetty lupa. Yksinoikeus voi raueta myös, jos vuosimaksua ei suoriteta (PatL 41 – 42§, 51§). Vuosimaksut ovat sellaisia, että ne nousevat vuosi vuodelta – tällä saadaan yksinoikeuden haltija pohtimaan, onko yksinoikeudelle todellista tarvetta. Kvalitatiivisesta rajoituksesta on kirjoitettu, että *”kaikki muu kuin ammattimainen hyväksikäyttö jää yksinoikeuden ulkopuolelle”* (PatL 3§:3mom.:1 kohta). Yksinoikeuden raukeamisesta, toisin sanoen konsumoitumisesta, on kerrottu PatL:n 3§:n 3mom. toisessa kohdassa – *”yksinoikeus ei käsitä sellaisen patentilla suojatun tuotteen hyväksikäyttöä, joka on Euroopan talousalueella saatettu vaihdantaan patentinhaltijan toimesta tai suostumuksesta”* (Haarmann 2014, s. 221). Alueellisesta raukeamisesta on kerrottu, että se ei tapahdu maakohtaisesti eikä kansainvälisesti, vaan se koskee Euroopan talousaluetta. Esimerkkinä tuodaan, että jos tuote lähtee vaihdantaan talousalueen ulkopuolelle, niin patentinhaltija voi estää maahantuonnin.⁵⁵

Kirjassa tuodaan esiin myös ennakkokäyttöoikeus (PatL 4§). Tietyillä edellytyksillä hyväksikäyttöä saa jatkaa patentista huolimatta. Tällainen edellytys voi olla esimerkiksi ammattimainen käyttö ennen patenttihakua toisessa maassa, kunhan käyttö jatkuu entisellään. (Haarmann 2014, 223) Sivulla 225 on myös hyvin kirjoitettu; *käyttäjä saa käyttää, valmistaja valmistaa ja maahantuojat tuoda maahan.*

3.3.6 Patentin lisensointi

Lisenssit ovat keskeinen tapa hyödyntää patenttioikeuksia. Lisenssisopimuksessa on kaksi osapuolta – lisenssinantaja ja -saaja. Lisenssinnilla saajalla on oikeus käyttää patentin alaista tekniikkaa. Lisenssisopimukset ovat sidoksissa patenttioikeuksiin – jokainen sopimus yksilöidään. Lisenssillä voidaan kattaa koko patenttioikeudet tai vain osan

⁵⁴ Haarmann 2014, 216 – 218

⁵⁵ Haarmann 2014, 219 – 222

oikeuksista. Lisenssi voidaan myöntää yksinomaisena tai ei-yksinomaisena. Yksinomainen tarkoittaa, että lisenssinantaja ei myönnä lisenssiä muille kuin yhdelle saajalle, esimerkiksi maantieteellisesti tai teknisesti. Lisenssissä voidaan myös määritellä, mihin käyttötarkoitukseen lisensoitua patenttioikeutta voidaan käyttää. Yleensä lisensseistä maksetaan korvauksia. Korvauksen voi maksaa rojalteina, jotka ovat sidottuja lisensioituun tekniikkaan, tai lisenssimaksuina, jotka ovat kiinteitä rahamääräisiä korvauksia.⁵⁶

Ennen kuin Haarmann on kirjoittanut lisensoinnista, hän on kertonut patentin hyödyntämisestä. Kaikista oleellisin tilanne on se, että patentinhaltija itse hyödyntää keksintöään. Jos patenttia loukataan, niin tällaisessa tilanteessa voidaan vaatia oikeudellisia seuraamuksia – esimerkkinä kirjassa tuodaan kielto ja vahingonkorvaus. Patentti voidaan myös kokonaan luovuttaa toiselle, jolloin kyseessä on kokonaisluovutus; taikka patentti voidaan pantata; taikka sitten patentti voidaan lisensoida. PatL:n 44§ kertoo patentin siirtämisestä tai luovuttamisesta – pyynnöstä tulee merkitä patenttirekisteriin muutos. Lisensseistä Haarmannin kirjassa on tuotu aavistuksen selkeämpi jaottelu – eksklusiivinen (yksinomainen) ja rinnakkainen. Rinnakkaisesta lisenssistä on sanottu, että sillä saa käyttöoikeuden. Lisenssin haltijalla ei ole oikeutta luovuttaa oikeuttaan edelleen, ellei siitä ole sovittu (PatL 43§). Tärkeimpänä velvollisuutena lisenssinantajalla on luovuttaa keksintö, tekninen tietämys sekä piirustukset saajan käyttöön sopimuksen mukaisesti. Lisenssinsaajan velvollisuuksia on muun muassa kilpailukiello, salassapito, laadun ylläpito ja kehitystulosten ilmoittaminen.⁵⁷

Pakkolisenssi

Haarmann on kirjassaan kirjoittanut pakkolisensseistä – yksinoikeuden haittavaikutuksia pyritään lieventämään tämän avulla. Tuomioistuimien voi myöntää pakkolisenssin viidessä eri tapauksessa: *keksinnön käyttämättä jättäminen, keksinnön käyttämisen riippuvuus toiselle kuuluvasta patentista, kasvilajikkeeseen liittyvä huomattava taloudellinen etu, erityisen merkittävä yleinen etu tai keksinnön ammattimainen hyväksikäyttö patenttihakemusasiakirjojen julkiseksi tulemisen hetkellä* (PatL 45 – 48§). Pakkolisenssi käyttämättä jättämiseen perustellaan sillä, että se on hyvä kansantalouden kannalta. Pakkolisenssillä saadaan tekninen kehitys jälleen kulkemaan, jos keksijä ei keksintöään hyödynnä. Laissa kerrotaan, että pakkolisenssi myönnetään, jos patentin myöntämisestä on kulunut kolme vuotta, tai neljä vuotta hakemuksen tekemisestä – eikä keksintöä ole

⁵⁶ Karttunen ym. 2015, 542 – 543

⁵⁷ Haarmann 2014, 229 – 232

otettu käyttöön. Pakkolisenssi riippuen toisesta patentista; Haarmann kirjoittaa seuraavasti: *”patentinhaltijalla on oikeus saada pakkolisenssi, jos hänen keksintönsä hyväksikäyttö on riippuvainen toiselle kuuluvasta patentista”* (2014, 226). Tässä kohtaa voidaan ottaa esimerkki; Keksijä A on keksinyt keksinnön Y. Keksijä B tekee keksinnön Z, joka ilmeisesti hyödyntää keksintöä Y. Täten keksijä A saa pakkolisenssin keksijä B:n keksintöön Z. Riippuvuuskeksinnöissä on kysymyksessä oikeudellisuus – patentoitua keksintöä ei voi käyttää, jos se loukkaa jonkun toisen patenttia. Kolmantena pakkolisenssinä on kasvilajikkeeseen liittyvä pakkolisenssi – *”Jos jalostaja ei voi hankkia tai hyödyntää kasvinjalostajanoikeutta loukkaamatta aiempaa patenttia, hän voi hakea asianmukaista korvausta vastaan pakkolupaa patentilla suojatun keksinnön muulla kuin yksinoikeudella tapahtuvaa käyttöä varten, jos pakkolupa on tarpeen suojattavan kasvilajikkeen hyödyntämistä varten. Jos jalostajalle myönnetään tällainen pakkolupa, on patentinhaltijalla tällöin oikeus saada kohtuullisin ehdoin vastavuoroinen lupa käyttää suojattua lajiketta.”* (PatL 46a§) Seuraavana listauksessa on erityisen merkittävä yleinen etu – tällä haetaan esimerkiksi valtion tai väestön turvaamista. Tässä tulee olla oikeasti todella merkittävä yleinen etu, muutoin ei saa oikeutta pakkolisensointiin. Viimeistä kohtaa Haarmann kuvailee samankaltaiseksi kuin ennakkokäyttöoikeus – patenttihakemuksen ollessa vielä salainen, siitä ei saa mitään tietoa. Hakemuksesta tietämättömälle voidaan tässä tilanteessa myöntää pakkolisenssi. Pakkolisenssi on myönnettävissä sellaiselle henkilölle, jolla on edellytykset käyttää keksintöä pakkolisenssin mukaisesti, ja ennen luvan vaatimista hakijan tulee olla todistetusti hakenut käyttö lupaa keksintöön. TRIPS-sopimuksella on säädetty, että pakkolisenssiä vaativa on ennen vaatimustaan koittanut saada käyttö luvan molemmille sopivin ehdoin. Luvan pakkolisenssiin määrää tuomioistuin. Luvassa määritellään millainen laajuus, millaisella vastikkeella ja millaisilla ehdoilla keksintöä saadaan käyttöön. Jos olosuhteet muuttuvat, niin tuomioistuin voi muuttaa taikka kumota pakkoluvan.⁵⁸

Lisäksi Haarmann on sivulla 228 kertonut patenttivindikaatiotilanteesta – tämä on ikään kuin ennakkokäyttöoikeuden ja pakkolisenssin välimuoto. PatL:n 53§ toisessa momentissa kerrotaan tästä tilanteesta; *”Sillä, jolta patentti siirretään, on oikeus, mikäli hän vilpittömässä mielessä on alkanut ammattimaisesti käyttää hyväksi keksintöä tässä maassa tai ryhtynyt sitä varten olennaisiin toimenpiteisiin, kohtuullisesta vastikkeesta ja muutoin kohtuullisilla ehdoilla jatkaa aloitettua hyväksikäyttöä tai aloittaa aiotun hyväksikäyttö pysyttämällä sen yleinen luonne. Sellainen oikeus on vastaavilla edellytyksillä*

---

⁵⁸ Haarmann 2014, 225 – 228

myös patenttirekisteriin merkityn käyttöluvan haltijalla.” Lisäksi Haarmann on kertonut pykälästä 75, jossa kerrotaan, että valtioneuvosto voi määrätä valtiolle tai jollekin muulle oikeuden keksintöön, jos maa on sotatilassa tai sota uhkaa. Tietynlaisten keksintöjen pakkolunastamisesta on säädetty laissa maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä (551/1976).

3.3.7 Sanktiot patentin loukkaamisesta

PatL:n yhdeksännen luvun alussa (57-61§) kerrotaan patentinloukkauksen seuraamuksista – kirjassa sanktio esimerkkejä ovat kielto, rangaistus, korvaukset sekä valmistettujen tuotteiden hävitys tai takavarikointi. Tärkeimpiä sanktioita ovat kielto sekä korvaukset. Kirjassa on kerrottu, että oikeudenkäymiskaaren 7 luku turvaamistoimista on sovellettavissa patentinloukkaustapauksissa. 58§:ssä korvaukset jaetaan kolmeen ryhmään; loukkaus on tuottamuksellinen, tuottamus on lievä tai tuottamus puuttuu kokonaan. Haarmann arvelee valtaosan loukkauksista olevan tuottamuksellisia loukkauksia – näissä korvausjärjestelmä on kaksiosainen. Loukatulle suoritetaan käyttökorvaus sekä jos muuta vahinkoa on ollut ja se pystytään näyttämään toteen, niin vahingonkorvaus siitäkkin. Käyttökorvaus kuvaillaan lisenssin arvoiseksi korvaukseksi patentin loukkaamisesta, ja korvaus on maksettava, vaikka patentinhaltijalle ei olisi tullut menetyksiä loukkauksesta. Jos kyseessä on lievä tuottamus, niin korvaus on yleensä soviteltavissa. Jos loukkaus on tapahtunut ilman tuottamusta, niin korvausvastuu on pienempi kuin tuottamuksellisessa loukkaamisessa. Korvaus suoritetaan hyväksikäyttämistä kohtuullisesti – yleensä se on 3-5% lisenssimaksu myyntiarvosta. Tuottamus loukkaustapauksessa lasketaan siitä, että onko loukkaaja ymmärtänyt patentinloukkauksen. Haarmann on kirjoittanut *”ratkaisevaa ei ole se, mitä asianomainen on tiennyt, vaan se, mitä hänen olisi pitänyt tietää* (2014, 236)”. Tätä kutsutaan selonottovelvollisuudeksi ja se lähinnä koskettaa valmistaja- ja maahantuontiporrasta. Korvausoikeus vanhentuu viidessä vuodessa.⁵⁹

Haarmannin kirjassa seuraamusjärjestelmä on kuvattu seuraavanlaisena viitaten PatL:n 60§:ään (2014, 238);

Keksinnön tekeminen: *Sopimussanktiot, liikesalaisuuksien suoja (SopMen 4§)*
 Patenttihakemuksen julkiseksi tuleminen (PatL 22§):

⁵⁹ Haarmann 2014, 233, 235 – 237

Kielto, takavarikko jne., kohtuullinen käyttökorvaus
 Patentin myöntäminen: *edellä mainitut, vahingonkorvaus, rangaistus*
 Patentin lakkaaminen: *voimassaoloaikaa koskeva kanne edelleen nostettavissa*

Ensimmäisessä tuodaan esiin se, että kun patenttihakemus ei ole vielä julkinen, niin ei ole muuta sanktiota kuin sopimuksenmukainen sanktio tai liikesalaisuussuojan rikkomisen. Toisena tilanne on se, että patenttihakemus on tullut jo julkiseksi – tällöin on voimassa jo patenttioikeuden sanktiot. Jotta sanktiot olisivat käyvät, niin patenttien tulee tulla voimaan. Patentteihin liittyvät riita-asiat käydään läpi markkinaoikeudessa. Rikoslain 49 luvun 2§:ssä kerrotaan patenttilain rikkomisesta – teko tuomitaan, jos teko aiheuttaa huomattavaa taloudellista vahinkoa. Tästä voi maksimissaan saada kaksi vuotta vankeutta. Jos teko ei ole teollisoikeudellinen rikos, niin silloin se on patenttirikkomus, josta sanktiona on sakkoja PatL:n 57§:n 2 momentin mukaisesti. Syytteet teollisoikeusrikoksista ja patenttirikkomuksista käsittelee Helsingin kärjäoikeus.⁶⁰

3.3.8 Patentin lakkaaminen

Patenttilain seitsemännessä luvussa käsitellään patentin lakkaamista. Siellä tuodaan esille neljä erilaista tilannetta, jotka ovat; *raukeaminen, kumoaminen ja mitättömäksi julistaminen, toiselle siirtäminen sekä lakkauttaminen*. PatL 51§ kertoo patentin raukeamisesta – jos patentinvuosimaksua ei ole maksettu, niin patentti raukeaa. Pykälän 52 ensimmäisessä momentissa on lueteltu erilaisia kohtia, joilla patentti voidaan mitätöidä. Luettelossa on seuraavat kohdat; *patentti tarkoittaa keksintöä, joka ei täytä 1, 1 a, 1 b ja 2 §:ssä säädettyjä ehtoja; patentti tarkoittaa keksintöä, jota ei ole niin selvästi esitetty, että ammattimies voi sen perusteella käyttää keksintöä; patentti käsittää sellaista, mikä ei ole ilmennyt hakemuksesta sitä tehtäessä; tai patenttisuojaa on laajennettu sen jälkeen, kun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on annettu*. Mitätöinti ei kuitenkaan välttämättä kohdistu koko patenttiin – pykälän 52 toinen momentti kertoo patentin rajoittamisesta. Rajoittamisella voidaan ehkäistä patentin mitätöinti, ja rajoitus käsitellään tuomioistuimessa. Rajoitus tulee käsitellä ennen mitätöimiseksi julistamista. Toiselle siirtämistä käsitellään pykälässä 53. Toiselle siirtäminen tulee silloin kyseeseen, kun patentti on myönnetty jollekin muulle kuin siihen oikeutetulle. Osittainen siirtokin on mahdollista, jos keksintöä on ollut työstämässä useampi henkilö ja patentti on myönnetty vain yhdelle.

⁶⁰ Haarmann 2014, 238 – 239

Kun patentti on siirretty, se jolta se siirrettiin pois, saa tietyin ehdoin hyväksikäyttää patenttia. Näitä on muun muassa vilpittömässä mielessä ammattimainen hyväksikäyttö tai siihen ryhtyminen, kohtuullisilla vastikkeilla ja ehdoilla jatkaminen. Nämä esimerkit ovat poimittu PatL:n 53§ toisesta momentista. Viimeisenä listauksessa oli patentin lakkauttaminen, jota käsitellään PatL:n 54§. Patentinhaltijalla on oikeus, milloin vain luopua patentista ilmoittamalla viranomaisille ja viranomaisten on hetimiten lakkautettava patentti. Patentti lakkautuu takautuvasti aina tekemispäivästä lähtien. Patenttia ei voi lakkauttaa, jos patentti on ulosmitattu, tai sen siirtämisestä on riitaa.⁶¹

3.3.9 Työsuhde- ja korkeakoulukeksinnöt

Juridiikan perusteet -kirjassa on lisäksi käsitelty työsuhde- ja korkeakoulukeksintöjä. Perusajatuksena on, että keksintö kuuluu keksijälle ja molemmat voidaan jakaa kolmeen eri kategoriaan. Työsuhdekeksintölaissa jako on A, B ja C. A-keksinnöt ovat hyödynnettävissä työnteossa ja keksintö on työnantajan piirissä, jolloin työnantaja voi ottaa oikeuden itselleen. B-keksinnöt ovat luotuja yhteydessä töihin, mutta muutoin kuin A-keksintöjen tapauksessa ja keksintö on työnantajan alalla, voi työnantaja vaatia lisenssiä työkäyttöön. C-keksinnöt ovat sellaisia, että ne ovat työnantajan toimialalla, mutta ne eivät liity työhön mitenkään – tällöin voidaan käydä sopimusneuvotteluja keksinnöstä. Työntekijällä on velvollisuus ilmoittamaan edellä mainituista keksinnöistä työnantajalleen. Korkeakoulukeksinnöissä kolmeen jako menee niin, että jos keksintö on osa avointa tutkimusta, keksinnön oikeudet kuuluvat keksijälle. Jos keksintö syntyy osana sopimustutkimusta, jota rahoittaa jokin yhteistyöyrittäjä ja avoimesta tutkimuksesta on poikkeavasti sovittu, korkeakoulu voi saada oikeudet keksintöön. Jos keksintö on keksitty muussa yhteydessä, korkeakoulu saa etuoikeuden sopimusneuvotteluihin.⁶²

	Työnantaja voi ottaa oikeudet keksintöön	Työnantaja voi vaatia käyttöoikeutta keksintöön	Työnantajalla on etuoikeus sopimusneuvotteluihin	Keksintö kuuluu keksijälle
Korkeakoulukeksintölaki	Sopimustutkimus	Muu yhteys ja keksintö korkeakoululle merkittävä	Muu yhteys	Avoin tutkimus + lain lähtökohta
Työsuhdekeksintölaki	A-keksintö	B-keksintö	C-keksintö	Lain lähtökohta

⁶¹ Haarmann 2014, 239 – 242

⁶² Karttunen ym. 2015, 541 – 542

Taulukko 2 - Työsuhde- ja korkeakoulukeksinnöt (Karttunen ym. 2015, 542)

Haarmann on kirjassaan jakanut työsuhde- ja korkeakoulukeksinnöt omiksi kappaleikseen. Patenttihakemuksista yli 60 prosenttia on yritysten tekemiä patenttihakemuksia. On olemassa laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin (656/1967). Haarmann kirjoittaa, että *”työoikeuden periaatteiden mukaan työn tulos kuuluu työnantajalle, oikeudet keksintöön puolestaan kuuluvat immateriaalioikeuden yleisten oppien mukaan keksijälle”* (2014, 243). Kirjassa kerrotaan myös, että työsuhdekeksintölain säännökset ovat suurimmilta osin dispositiivisia, joka tarkoittaa, että niitä sovelletaan, ellei muuten ole sovittu. Lisäksi Haarmann on kirjoittanut D-keksinnöistä jo aiemmin mainittujen ABC-keksintöjen lisäksi. D-keksinnöt ovat sellaisia, jotka työntekijä on keksinyt ilman yhteyttä työntekoon eikä kuulu työnantajan toiminta-alalle. Lisänä on vielä maininta, että työsuhdekeksintölaki ei koske D-keksintöjä. Yksi työsuhdekeksintölain pakottavista pykälistä on 7, jossa on kerrottu työntekijän oikeudesta kohtuulliseen korvaukseen työnantajalta. Asiantuntijana työsuhdekeksintö asioissa toimii keksintölautakunta. Sen tehtävänä on antaa lausuntoja lakia koskevissa asioissa. Korkeakoulukeksinnöissä sovelletaan lakia oikeudesta korkeakouluissa tehtyihin keksintöihin (369/2006). Kuten työsuhdekeksinnöissäkin, niin myös korkeakoulukeksinnöistä, keksijän tulee hetimiten ilmoittaa keksinnöstään korkeakoululle. Laissa on määrätty ajankohdat, koska keksinnön oikeudet ovat kenenkin käytettävissä, jos toinen osapuoli ei niitä tahdo käyttää. Esimerkiksi avoimessa tutkimuksessa, jos keksijä ei kuuden kuukauden sisällä julkaise keksintöä, niin korkeakoulu saa ottaa oikeudet keksintöön.⁶³ Korkeakoulukeksinnöistä Haarmann on kirjoittanut melko pitkälti samaa, mitä Juridiikan perusteet -kirjassa oli kerrottu.

3.3.10 Patentin uudistukset

Haarmann on kirjassaan kirjoittanut uudesta yhtenäisestä patenttijärjestelmästä ja sen käyttöönotosta. Jotta tämä tulisi voimaan, tulisi kolmentoista sopimusvaltion ratifioida sopimus, mukaan lukien Saksa, Ranska sekä Iso-Britannia.⁶⁴ Hain tietoa tästä aiheesta, ja löysin Castrén & Snellman -asianajotoimiston ylläpitämän blogikirjoituksen vuoden 2017 alusta, jossa on pohdittu, että missä mennään yhtenäisen patenttijärjestelmän

---

⁶³ Haarmann 2014, 242 – 243, 245 – 246, 250, 251 – 252

⁶⁴ Haarmann 2014, 254

kanssa. Blogissa on kirjoitettu, että uudistus on edelleen kesken.⁶⁵ Linkkien kautta pomppien internetin ihmeellisessä maailmassa, löysin Unified Patent Courtin (UPC) ratifiointipäivityksen huhtikuulta 2018, jossa kerrotaan Latvian ja Iso-Britannian allekirjoittaneen sopimuksen. Nyt odotellaan Saksan ainakin vielä allekirjoittavan sopimuksen.⁶⁶ Haarmann oli myös kirjoittanut uudesta teknologiansiirtosopimuksesta, josta on vuonna 2014 ollut ryhmäpoikkeusasetus valmisteilla (2014, 254). Löysin EUR-Lexistä komission asetuksen N:o 316/2014 ”Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta teknologiansiirtosopimusten ryhmiin”, jossa kerrotaan kyseessä olevan sopimuksen olevan voimassa 30.04.2026 asti.⁶⁷

---

⁶⁵ Castrén & Snellman 2017

⁶⁶ Unified Patent Court 2018

⁶⁷ EUR-Lex 2014

4 OIKEUSSUOJAKEINOT

4.1 Yleistä

Tärkeimpänä seuraavista oikeudellisista suojakeinoista tässä aiheessa on markkinaoikeus, jossa käydään läpi teollis- ja tekijänoikeudellisia asioita. Tulen myös esittelemään pari tapausta, joita on käsitelty markkinaoikeudessa.

4.2 Tekijänoikeusneuvosto

Tekijänoikeusneuvosto on opetus- ja kulttuuriministeriötä avustava elin. Se käy läpi tekijänoikeutta koskevia asioita sekä antaa lausuntoja tekijänoikeuslaista ja sen soveltamisesta. Neuvostossa on edustettuna keskeiset laissa säädettyjen oikeuksien haltijat sekä suojakohteiden käyttäjät. Opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilla kerrotaan, että puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään yksi jäsen tulee nimetä edellä mainittujen tahojen ulkopuolelta.

Lausuntoja neuvosto antaa muun muassa teostasoista, taloudellisista ja moraalisisista oikeuksista, julkisesta esittämisestä, tekijänoikeuksien rajoittamisista sekä tekijänoikeuksien siirtymisistä. Neuvoston antamat lausunnot ovat suosituksia, eikä niitä ole pakko noudattaa. Tekijänoikeusneuvosto ei käy läpi muita oikeudenalojen tulkintaa eikä sopimusriita-asioita. Jos neuvostolle lähetetyssä lausuntopyynnössä on vastapuoli, niin tälle vastapuolelle tarjotaan mahdollisuus antaa vastine. Asiat käydään läpi osapuolten esittämillä tiedoilla eikä neuvosto hanki itse näyttöä läpikäytävistä asioista. Lausuntoasiat käsitellään joko täysistunnossa tai jaostossa. Käsittelyajat vaihtelevat vireillä olevien määrästä riippuen. Opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilta käy ilmi, että syksyllä 2018 odotusaika on noin vuoden mittainen. Käsittelyajoista voi kysyä lisätietoja tekijänoikeusneuvoston sihteeriltä – jonka yhteystiedot löytyvät sivun alareunasta. Jos tekijänoikeusneuvostolta haluaa kysyä lausuntoa, se ei vaadi henkilökohtaista sidettä – kuka vain voi kysyä sitä; esimerkkeinä opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilla annetaan *yksityishenkilöt, yritykset, yhteisöt, poliisi, hallintoviranomaiset ja tuomioistuimet*. Lausunnot annetaan kirjallisena lausuntopyynnön perusteella, ja pyynnön voi esittää myöskin sähköpostitse. Pyyntö ovat vapaamuotoisia, mutta niiden olisi hyvä olla riittävän seikkaperäisiä, jotta tekijänoikeusneuvosto saa tarvittavat todelliset tiedot asiasta. Lausuntopyynnössä tulisi

tulla ilmi hakijan ja mahdollisesti vastapuolet nimet ja yhteystiedot, mahdollinen liitemateriaali teostason sekä muiden mahdollisten tekijänoikeudellisten seikkojen arvioimiseksi. Materiaali suositellaan toimitettavaksi sähköpostitse – materiaalin muodosta riippuen postitsekin käy. Lisätietoja tästäkin saa tekijänoikeusneuvoston sihteeriltä.⁶⁸

Opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilta löytyy tekijänoikeusneuvoston antamia lausuntoja. Lausunnoista tulee ilmi **asia, hakija(t), annettu ja tiivistelmä**. Nämä tiedot ovat heti lausunnon alussa. Näiden jälkeen tulee lausuntopyyntö, joissa kerrotaan mitä lausunnonalta on pyydetty. Vilkuiltuani muutamia lausuntoja, yhdestä löysin kohdan ”vastineet”, jossa on kerrottu, että asiassa ei ole vastapuolta (lausunto 2016:1). Sen jälkeen tulee tekijänoikeusneuvoston lausunnot, jotka ovat spesifioitu jokaiseen lausuntoon. Kahta esimerkkiä verratakseni, toisessa on yksi alaotsikko, analyysi ja johtopäätökset (lausunto 2016:1) – ja toisessa on useampi; tekijänoikeudesta, korkeimman oikeuden ratkaisuja, tekijänoikeusneuvoston aikaisempia lausuntoja sekä vastaus lausuntopyynnössä esitettyyn kysymykseen (lausunto 2018:2).

4.3 Markkinaoikeus

Vuodesta 2013 lähtien markkinaoikeus on käynyt läpi teollis- ja tekijänoikeudellisia asioita – esimerkiksi riita- tai hakemusasioita. Toimintaa markkinaoikeudessa johtaa ylituomari, jonka lisäksi siellä on muina jäsenenä 23 markkinaoikeustuomaria sekä kaksi markkinaoikeusinsinööriä. Edellä mainittujen lisäksi markkinaoikeudesta löytyy sivutoimisia asiantuntijajäseniä, jotka valtioneuvosto määrää. Asiantuntijajäsenillä tulee olla soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Jos asiantuntijajäsen on perehtynyt teollis- ja tekijänoikeudellisiin asioihin, niin hänen tulee olla perehtynyt *asianomaiseen tekniikan alaan tai patentointiin liittyviin kysymyksiin taikka markkinointiin, taloustieteeseen, elinkeinoelämään tai taloudellisiin kysymyksiin taikka taiteeseen*. Markkinaoikeudesta löytyy myös kuusi markkinaoikeussihteeriä, jotka avustavat asioiden valmisteluissa sekä kansliahenkilökuntaa 13 henkilöä, jotka ovat vastuussa asioiden vireilletulosta, ratkaisujen julkaisusta sekä kirjeenvaihdosta. Markkinaoikeuden kokoonpano on päätösvaltainen, kun sii-

---

⁶⁸ Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018

hen kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä – teollis- ja tekijänoikeudellisia asioita käsitellessä yhden jäsenen tulee olla markkinaoikeusinsinööri. Asiantuntijajäsenet voivat osallistua asioiden käsittelyihin.⁶⁹

Markkinaoikeuden alaisuuteen kuuluvat esimerkiksi nämä tapaukset, joissa yritys, joka ajaa takaa tekijänoikeudellisia asioita, on pyytänyt tietoja teleliittymien haltijoista, koska ovat jostain saaneet tietoonsa, että internetliittymästä ollaan oltu yhteydessä BitTorrent-verkossa, jossa jaetaan elokuvia. Teollisoikeudelliselta puolelta tapaukset koskevat paljon tavaramerkkiin – ja sen sekoitettavuuteen.

Esimerkkitapauksina löysin MAO:419/16 sekä MAO:55/17 – ensimmäinen on Crystalis Entertainment UG ja Scanbox Entertainment A/S vs. A (tekijänoikeus – yleisön saataviin saattaminen – hyvitys) ja jälkimmäinen on Crystalis Entertainment UG ja Scanbox Entertainment A/S vs. A (tekijänoikeus – asiavaltuus – yleisön saataviin saattaminen – hyvitys). Omasta mielestäni nämä tapaukset ovat hyvin samankaltaisia. Aloitan läpikäynnin aiemmasta tapauksesta (MAO:419/16);

Crystalis Entertainment UG (jäljempänä myös Crystalis) vaatii, että markkinaoikeus velvoittaa A:n suorittamaan 7.500 euroa hyvityksenä ja Scanbox Entertainment A/S (jäljempänä myös Scanbox) vaatii, että markkinaoikeus velvoittaa A:n suorittamaan 1.000 euroa hyvityksenä. Yhteisesti yritykset ovat vaatineet, että markkinaoikeus velvoittaa A:n korvaamaan niiden arvonlisäverottomat oikeudenkäyntikulut yhteensä 31.762,16 eurolla viivästyskorkoineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut markkinaoikeuden tuomion antamisesta. Molemmilla yrityksillä on lisenssisopimuksen mukaiset yksinoikeudet teosten välittämiseen tai tarjoamiseen. A (jäljempänä myös vastaaja) on loukannut Crystaliksen edellä mainittua yksinoikeutta Black Sails -televisiosarjan kymmeneen eri jaksoon ja Scanboxin edellä mainittua yksinoikeutta A Walk Among the Tombstones -elokuvaan saattamalla ne yleisön saataviin internetissä käyttäen BitTorrent-vertaisverkkoteknologiaa.

Markkinaoikeuden päätöksillä 93/15 sekä 170/15 on määrätty Telia-Sonera Finland Oyj (myöhemmin Telia) selvittämään ja antamaan teleliittymän, jonka IP-osoite on 84.250.xx.xxx, käyttäjän tai tilaajan yhteystiedot tiettyinä ajankohtina. Molemmissa päätöksissä Telia on vahvistanut, että IP-osoite on ollut vastaajan. Vastaajan liittymästä on tehty 82 havaintoa ajalla 3.1.2015–29.3.2015 kantajien teoksien välittämisestä. Kaikissa

---

⁶⁹ Markkinaoikeus 2017

havaituissa loukkauksissa on käytetty samaa qBittorrent-ohjelman versiota 3.1.0 ja kaikissa samaa tietoliikenneporttia 6881. Mikäli havaintojen takana olisi ollut useita henkilöitä, olisi BitTorrent-ohjelmassa, ohjelman versiossa ja tietoliikenneportissa havaittu vaihtuvuutta. Koska vaihtuvuutta ei ole, kyse on suurella todennäköisyydellä samasta käyttäjästä.

Vastaaja on kertonut, että hänellä on avoin langaton verkko ja että hän on kantajien yhteydenoton vuoksi rajoittanut tukiasemasta langattoman verkon kautta kulkevaa liikennettä tukkimalla ne tietoliikenneportit, joita vertaisverkot käyttävät. Vastaaja ei ole kertonut muuttaneensa langatonta verkkoaan avoimesta suojatuksi. Vastaajan liittymää käyttäneen henkilön toiminta BitTorrent-vertaisverkossa on ollut säännönmukaista ja pitkäaikaista. Siinäkin tapauksessa, että naapurilla olisi ollut vakaa ja riittävän vahva kuuluvuus vastaajan langattomaan verkkoon, toiminnan vaatima tiedonsiirtokapasiteetti on ollut huomattava ja verkon kuormituksen on täytynyt olla havaittavaa. Ei ole uskottavaa, että tuntemattoman henkilön kuten naapurin käyttö olisi jäänyt vastaajalta huomaamatta ja tämä olisi sellaisen sallinut. Ainoaksi järkeväksi vaihtoehdoksi jää, että vastaaja on itse havaittujen loukkausten takana. Vastaaja on myös julkisesti myöntänyt itse jakaneensa teokset. Vastaaja on ollut aktiivinen osallistuja internetissä käytyyn keskusteluun koskien kantajien harjoittamaa piratismiin puuttumista. Vastaaja on muun ohella kirjoittanut Ylilauta-sivustolla 24.4.2015 ja liittänyt kirjoitukseensa kirjeen, jonka kantajat ovat lähettäneet vastaajalle. Kirje on tunnistettu vastaajalle kuuluvasta yksilöllisestä viitenumeroista ja tämän perusteella viestin kirjoittaja on tunnistettu vastaajaksi. Vastaaja on osallistunut keskusteluun myös Muropaketti-foorumilla, jossa hän arvioi onko vastuusta mahdollista vapautua. Päätöksessä on myös kerrottu BitTorrent-maailman ”parvista”, jotka ovat hyvinkin monien satojentuhansien käyttäjien kokoisia ja käyttäjät ovat kaikista maailman kolkista.

Tapauksessa hyvitys muodostuisi kohtuuttomaksi – tällöin hyvitystä voidaan kohtuullistaa erityispiirtein. Hyvityksen perustana voidaan tässä tapauksessa pitää ensimmäisen vuoden lisenssimaksua 560.000 dollaria, jonka päiväkohtainen hinta yhteensä neljästä loukkauspäivästä on 6.137 dollaria (5.650 euroa). Ottaen vielä huomioon, että vastaaja ei ole toiminut yksin, vaan osallistunut yhdessä muiden käyttäjien kanssa elokuvan jakamiseen BitTorrent-vertaisverkon kautta, kantajat ovat lisäksi kohtuullistaneet vaatimustaan viidesosaan edellä mainitusta ja pyöristänet sen 1.000 euroon. Tämä on riittävä hyvitys, jolla tekijänoikeuden seuraamusjärjestelmässä hyvityksen yleisestävä vaikutus toteutuu. Black Sails -televisiosarjan osalta hyvityksen muodostumisen peruste on sama.

Sarjan tuotantobudjettia ei ole annettu julkisuuteen, mutta sen tärkein jakelukanava on S-VOD-tilauspalvelu. Tällaisessa tilanteessa, kun sarjan jaksoja on useita, on 750 euron hyvitys sarjan jaksoa kohti riittävä hyvityksen yleisestävän vaikutuksen toteutumiseksi.

A on vaatinut, että markkinaoikeus hylkää kantajien kanteen ja velvoittaa kantajat yhteisvastuullisesti korvaamaan hänen arvonlisäverolliset oikeudenkäyntikulut 21.714,32 eurolla viivästyskorkoineen. Vastaaja on kiistänyt saattaneensa kantajien hallinnoimia teoksia yleisön saataviin. Asiassa ei ole näytetty, että kysymyksessä oleva internetliittymä olisi ollut vastaajan käytössä kanteessa tarkoitettuna ajankohtana.

Vastaajan puoli on myös tehnyt omat laskelmansa, että mikä olisi sopiva korvaus hyväksikäytöstä – Black Sails -televisiosarja on kokonaisuudessaan laillisesti katsottavissa HBO Nordic -verkkopalvelussa. HBO Nordic -palvelun kuukausitilauksen hinnalla 9,95 euroa tilaaja saa katsottavakseen yhteensä yli 3.500 jaksoa sarjoja ja elokuvia, myös Black Sails televisiosarjan. Näin ollen yhden jakson osalta absoluuttinen yläraja normaalikorvaukselle on 0,995 euroa. A Walk Among the Tombstones -elokuva on ostettavissa verkkokaupoista hintaan 9,95 euroa, mikä on siis teoksen normaalikorvauksen enimmäismäärä. Mikäli markkinaoikeus katsoisi, että vastaaja on loukannut kantajien yksinoikeuksia jakamalla teoksia vertaisverkossa, voidaan lähtökohdaksi hyvitysmaksun määrää laskettaessa ottaa se, että teoksia on ladattu 2,5 kertaa. Kun normaalikorvaus edellä todetun mukaisesti Black Sails televisiosarjan jaksoa kohti on 0,995 euroa, hyvityksen määrä kymmenestä jaksosta olisi yhteensä 15,92 euroa. Vastaavasti A Walk Among the Tombstones -elokuvan osalta hyvityksen määrä olisi 15,92 euroa.

Sitten päätöksessä on tuotu esiin todisteluosio, jossa kerrotaan mitä todisteita tapauksessa on käytetty. Todistelun jälkeen tulee markkinaoikeuden ratkaisu – siinä tuodaan esille neljän otsikon alla 82 erilaista perustelua asiasta. Otsikot ovat seuraavanlaiset; asian tarkastelun lähtökohtia, vastaajan väitetty teosten yleisön saataviin saattaminen, hyvityksen määrääminen ja oikeudenkäyntikulujen korvaaminen.

17. kohdassa tuodaan seuraavasti viittaus tekijänoikeuslakiin; Markkinaoikeuden kyseiset päätökset ovat perustuneet yhteystietojen luovuttamista koskevaan tekijänoikeuslain 60 a §:ään. Pykälän 1 momentin mukaan tekijällä tai hänen edustajallaan on oikeus tuomioistuimen määräyksellä salassapitosäännösten estämättä yksittäistapauksessa saada lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjältä taikka muulta välittäjänä toimivalta palvelun tarjoajalta yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, josta tekijän

oikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin saatetaan yleisön saataviin tekijänoikeudella suojattua aineistoa ilman tekijän suostumusta. 65. kohdassa markkinaoikeus katsoo todisteiden valossa vastaajan loukanneen tekijänoikeudellista yksinoikeutta. Hyvitysten määrää pohdittaessa päätöksessä on viitattu KKO 2010:47 kohdasta 33 eteenpäin. 78. kohdassa markkinaoikeus on katsonut sopivan hyvityksen olevan 100 euroa elokuvasta ja kymmenestä jaksosta yhteensä 500 euroa.

Lopullinen tuomio asiasta on seuraavanlainen; Markkinaoikeus velvoittaa A:n suorittamaan Crystalisille hyvitystä 500 euroa viivästyskorkeineen ja Scanboxille tekijänoikeuslain 57 §:n 1 momentin mukaista hyvitystä 100 euroa viivästyskorkeineen. Hyvitykselle on maksettava viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan 23.10.2015 lukien. Markkinaoikeus velvoittaa A:n korvaamaan Crystalisin ja Scanboxin oikeudenkäyntikulut yhteensä 31.762,16 eurolla viivästyskorkeineen. Oikeudenkäyntikulujen korvaukselle on maksettava viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut markkinaoikeuden tuomion antamisesta.

Päätökseen voi hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta erityisillä perusteilla, jos korkein oikeus myöntää valitusluvan. Valitusta olisi voinut hakea noin kahden kuukauden ajalta tuomion julkaisun jälkeen (julkaistu 4.7.2016 ja valitusluvan päätyminen merkitty 2.9.2016).

Seuraava tapaus (MAO:55/17) on hyvin samankaltainen – kantajina ovat taas Crystalis sekä Scanbox. Tässä kantajien vaatimuksina on ollut 2 250 euroa kolmesta levitetystä jaksosta, 1 500 euroa elokuvan levityksestä ja oikeudenkäyntikuluja 29 298,28 euroa. Markkinaoikeuden päätöksellä 170/15, joka oli myös edellisessä tapauksessa mukana, on vastaajan teleliittymätiedot saatu Teliältä. Tapauksen perusteet ovat hyvin samankaltaisia kuin edellisessäkin tapauksessa – ollaan selvitelty vastaajan IP-osoitetta, tutkittu WLANin avoimuutta ja pohdittu hyvityksen määrää. Toisin kuin edellisessä tapauksessa, tässä tapauksessa on vedottu suuriin jakajamääriin, että tämä olisi hyvitystä korottava seikka. On myös mainittu, että koska jaettu materiaali on ollut korkealaatuista, niin tämäkin on omiaan korottamaan hyvityksen määrää.

Vastausvaatimuksena A on vaatinut, että markkinaoikeus jättää kanteen tutkimatta koska kantajat ovat kanteenmuutoskiellon vastaisesti muuttaneet kannettaan ja koska kantajilla ei ole asialegitimaatiota asiassa. Toissijaisesti A on vaatinut, että markkinaoi-

keus hylkää kanteen ja velvoittaa kantajat yhteisvastuullisesti korvaamaan hänen arvonalisäverolliset oikeudenkäyntikulut 26.312.80 eurolla viivästyskorkeineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut markkinaoikeuden tuomion antamisesta. Perusteina puuttuvaan asiavaltuuteen sekä kanteen muuttamiseen on kerrottu seuraavasti; Crystaliksella ei ole asiavaltuutta, koska yksinomainen oikeus saattaa Black Sails televisiosarjaa yleisön saataviin Suomessa on ollut HBO Nordicilla, joka ilmoituksensa mukaan tarjoaa yksinoikeudella Starz Media Worldwide Distributionin sarjoja ja elokuvia videopalvelussaan. HBO Nordicin yksinoikeudesta johtuen Crystaliksella ei ole väitettyinä loukkausajankohdina ollut oikeutta levittää Black Sails -sarjaa vertaisverkon välityksellä. Crystaliksen oikeus on rajoittunut siihen, että se puolustaa tekijänoikeuden haltijan oikeuksia vertaisverkkopiratismia vastaan ja ryhtyy toimenpiteisiin tarkoituksena saada piratismiin aiheuttamat taloudelliset vahingot hyvitettyiksi. Scanboxin esittämä lisenssisopimus ei anna Scanboxille oikeutta levittää jälkiäänittämätöntä ja tekstittämätöntä versiota elokuvasta A Walk Among the Tombstones. Scanboxille on annettu ainoastaan prosessimandaatti, joka ei perusta saajalleen asiavaltuutta. Kantajat ovat haastehakemuksessaan perustaneet vaatimuksensa teosten luvattomaan jakamiseen. Ennen valmisteluistuntoa markkinaoikeudelle toimittamassaan kirjelmässä kantajat ovat muuttaneet perusteen yleisön saataviin saattamiseksi. Tämä on kiellettyä kanteen muuttamista. Tässä huomataan, että tässä tapauksessa asioihin on paneuduttu huomattavasti paremmin ja syvemmin – muun muassa tämä kanteen muuttaminen.

Vastaaja on toiminut yksityisenä elinkeinoharjoittajana ja hänen yrityksensä on toiminut kotoa käsin. Teleliittymä on ollut yrityksen nimissä ja osa kirjanpitoa. Internetissä on ollut langaton tukiasema, jolla liittymää on jaettu suljettuun kotiverkkoon sekä avoimeen vierasverkkoon. Tekstissä on myös kirjoitettu seuraavaa; IP-osoite ei riitä osoittamaan, kuka väitetyt oikeudenloukkaukset on tehnyt. Ulkopuolinen voi yhdistää itsensä suojaamattomaan langattomaan verkkoon ja ladata tekijänoikeuden alaista materiaalia varsinaisen liittymänhaltijan nimissä. IP-osoitteesta ei voi päätellä sitä, että internetliittymän haltija olisi itse tehnyt oikeudenloukkaukset. Lisäksi tapauksessa kerrotaan, että vastaaja on asiakkaana useiden erilaisten maksuohjelmissa, niin sarja- kuin elokuvapuolellakin. Lisäksi vastaaja on ehdottanut, että ulkopuolinen ja riippumaton taho tarkastaa vastaajan tietokoneet ja laitteet mainittujen teosten osalta, mutta kantajat eivät ole olleet tästä kiinnostuneita. Hyvityksen osalta on sanottu, etteivät ne perustu voimassaolevaan lakiin tai oikeuskäytäntöön ja ne ylittävät määrältään moninkertaisesti sen, mitä pidetään kohtuullisena. Hyvitystä laskiessa ei voida käyttää jakeluportaan hintoja, koska yleisön saataviin

saattamisella ei tavoitella voittoa. Hyvityksen määrä olisi korkeintaan se voitto, mitä kantajilta on jäänyt saamatta ja kohtuullisena korvauksena pidettäisiin 15% ovh:sta. Lasketut hyvityshinnat ovat vastaajan puolesta laskettu seuraavasti; Elokuvan a Walk Among the Tombstones yhden kappaleen ohjevähittäismyyntihinta on Blu-ray-tallenteena 16,95 euroa, mistä 15 prosenttia on 2,54 euroa. Black Sails -sarjan toisen tuotantokauden Blu-ray-tallenteen ohjevähittäismyyntihinta on 52,95 euroa. Kolmen jakson osuus on siten 15,89 euroa. Tästä 15 prosenttia on 2,38 euroa. Kantajien toiminnasta vastaaja on sanonut, että kantajat eivät ole reagoineet sopivassa ajassa ja omalla toiminnallaan he ovat hankaloittaneet tilanteen tutkimista, eivätkä he ole pyrkineet suojaamaan oikeuksiaan riittävän tehokkaasti.

Sitten on taas todisteluosio, jossa kerrotaan osapuolten todisteet ja siitä siirrytään markkinaoikeuden ratkaisuun. Ratkaisussa on kuusi otsikkoa ja yhteensä 90 eri kohtaa. Otsikot ovat seuraavat; asian tarkastelun lähtökohtia, kantajien asiavaltuus, väite kielletystä kanteen muuttamisesta, vastaajan väitetty teosten yleisön saataviin saattaminen, johtopäätös sekä oikeudenkäyntikulujen korvaaminen. Ensimmäisen otsikon alla olevat kohdat ovat hyvin samantapaisia kuin aiemmassakin tapauksessa – loppua kohden sisältö kuitenkin hieman muuttuu, kun vastaaja on vaatinut kanteen tutkimatta jättämistä, koska kantajilla ei ole sellaista yksinoikeutta mitä väittävät ja esittänyt vastaajien muuttaneen kannettaan ja markkinaoikeus on tätä asiaa lähtenyt sitten tutkimaan. Kohdat 12. – 14. käyvät läpi Crystalisin oikeuksia, ja kohdassa 15. markkinaoikeus on päättänyt, että vastaajan vaatimus kanteen tutkimatta jättämisestä puuttuvan asiavaltuuden perusteella on edellä todetuin perustein Crystaliksen osalta hylättävä. Kohdat 16. – 22. käyvät taas läpi Scanboxin oikeuksia. Kohdassa 23. kerrotaan seuraavaa; Markkinaoikeus katsoo asiassa jääneen selvittämättä, että kyseessä olisi ollut elokuvan alkuperäinen englanninkielinen versio jälkiäänitettynä tai tekstitettyinä norjan-, ruotsin-, tanskan- tai suomenkielillä. Kun asiassa todisteena esitetyn lisenssisopimuksen perusteella Scanboxilla on yksinoikeus ainoastaan näillä kielillä jälkiäänitettynä tai tekstitettyyn elokuvan versioon, asiassa on jäänyt näyttämättä, että Scanboxilla olisi oikeutta esittää tekijänoikeuteen perustuvia vaatimuksia nyt väitettyjen loukkausten kohteena olevan elokuvan BitTorrent-vertaisverkossa leviävän version osalta. Näin ollen kanne on Scanboxin hyvitysvaatimuksen osalta jätettävä tutkimatta puuttuvan asiavaltuuden perusteella. Kanneasiaa on käyty läpi seuraavana ja markkinaoikeus katsoo, että edellä todettu kantajien vaatimuksen sanamuodon muuttaminen ei ole merkinnyt uuden vaatimuksen esittämistä, eikä vaatimus ole sen johdosta muuttunut toiseksi. Vastaajan vaatimus kanteen tutkimatta jättämisestä kanteenmuutoskiellon rikkomisen perusteella on siten hylättävä. Sitten juttu

etenee samoihin otsikoihin, kuin aiempikin tapaus. Kohdassa 36. tulee esiin, jossa lähteen todenperäisyyttä epäillään ja sitä lähdetään selvittämään tarkemmin. Asiaa on käsitelty seuraavissa kohdissa ja kohdassa 51. on markkinaoikeus päättänyt, että näitä IP-osoitteita koskevat Excipion keräämät NARS-ohjelman lokitiedot ovat paikkaansa pitäviä ja kuvaavat siten luotettavalla tavalla kyseisten IP-osoitteiden kautta kulkenutta BitTorrent-tiedostojen tietoliikennettä. Tässä tapauksessa oli mukana todella paljon IP-osoitteita, ja jokainen on kohta kohdalta käyty läpi markkinaoikeuden puolelta. Kaikki ovat ilmeisesti olleet vastaajan nimen alla ja sitten ollaan aloitettu selvitys, että onko vastaaja ladannut ja edelleen välittänyt teoksia. Seuraavissa kohdissa on käyty läpi verkon avoimuutta, mittauksia ja muita todisteita. Kohdassa 79. markkinaoikeus on katsonut, että asiassa ei ole näytetty vastaajan langattoman verkon olleen suljettu. Kohdassa 81. käydään läpi sitä seikkaa, että vastaaja on tarjonnut kantajalle tutkittavaksi omistamansa laitteet – mutta kantaja ei ole näitä halunnut. Laitteet ovat kuitenkin tutkittuja ulkopuolisen tahon osalta, ja niistä ei löytynyt merkkejä, että niillä olisi ollut tallennettuna Black Sails -televisiosarjan jaksoja tai näiden osia tai että laitteilla olisi ollut asennettuna Transmission 2.82 ohjelma. Laitteilta ei siten ole asiantuntijalausannon mukaan löytynyt mitään viitteitä siitä, että niillä olisi ladattu ja jaettu mainittuja teoksia BitTorrent-vertaisverkossa. Seuraavana käsitellään otsikkoa johtopäätös. 85. kohdassa kerrataan reitittimen vaihto ja siitä edelleen jatkunut BitTorrentin käyttäminen. 86. kohdassa kuitenkin markkinaoikeus on sanonut, että edellä olevasta kohdasta huolimatta vastaaja ei ole välttämättä kuitenkaan teosten lataamisen takana – suurimpana syynä se, että vastaajan laitteilta ei ole löydetty sarjaa, ohjelmia tai muutakaan. 87. kohdassa kerrotaan myös se, että langattoman verkon osalta ei saatu näytettyä toteen, että se olisi ollut suljettu. Kohtien 86. – 87. perusteella kohdassa 88. markkinaoikeus katsoo, ettei kantaja ole esittänyt uskottavaa näyttöä siitä, että vastaaja on itse henkilökohtaisesti ladannut kysymyksessä olevat Black Sails -televisiosarjan jaksot ja saattanut niitä edelleen yleisön saataviin BitTorrent-vertaisverkossa. Näin ollen kanteen on hylättävä Crystaliksen osalta.

Tuomiolausemana on, että markkinaoikeus jättää kanteen tutkimatta Scanboxin esittämien pääasiaa koskevien vaatimusten osalta ja hylkää Scanboxin vaatimuksen oikeudenkäyntikulujensa korvaamisesta sekä hylkää kanteen Crystalisin esittämien vaatimusten osalta. Markkinaoikeus velvoittaa Scanboxin ja Crystalisin yhteisvastuullisesti korvaamaan A:n arvonalisäverolliset oikeudenkäyntikulut 26.312,80 eurolla viivästyskorkoineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut markkinaoikeuden tuomion antamisesta. Tähänkin tapaukseen olisi saanut hakea valituslupaa korkeimmalta oikeudelta.

4.4 Korkein oikeus

Korkeimman oikeuden tehtäviin kuuluu ylin tuomiovalta riita- ja rikosasioissa. Se myös valvoo oman toimialansa lainkäyttöä. Keskeisimpänä tehtävänä korkeimmalla oikeudella on antaa ennakkopäätöksiä sellaisiin kysymyksiin joihin laista ei saada selkeää vastausta. Ennakkopäätöksillä saadaan oikeusohjeet mahdollisesti tuleville oikeusriidoille sekä niillä pyritään saamaan eri puolilla maata olevien tuomioistuimien tulkitsemaan lakia samoin. Muiden oikeuksien päätöksistä voidaan yleensä valittaa korkeimpaan oikeuteen. Edellytyksenä tälle on se, että korkein oikeus on myöntänyt valitusluvan. Jos tapaus on ennakkopäätösluonteinen, niin asiassa voidaan jo käräjäoikeuden ratkaisusta hakea muutos korkeimmalta oikeudelta, tällöinkin edellytyksenä on se, että korkeimmalta oikeudelta saa valitusluvan.

Korkein oikeus ratkoo myös muutoksenhaun alla olevia tapauksia – se voi purkaa taikka poistaa tuomioistuimien lopullisia ratkaisuja oikeudenkäymiskaaren 31 luvun perusteilla. Korkeimmalla oikeudella on mahdollisuus palauttaa asianosaiselle menetetyn määräajan. Korkeimman oikeuden tehtävänkuvaaan kuuluu myös lausuntojen antaminen tasavallan presidentille armahdusasioissa sekä oikeusministeriölle rikosentekijöiden luovuttamisesta ulkomaille. Pyydettyessä korkein oikeus antaa lausunnon presidentille eduskunnan hyväksymistä laeista ja Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksymistä maakuntalaeista. Oma-aloitteisesti korkein oikeus voi esittää lain säätämistä tai muuttamista valtioneuvostolle. Korkein oikeus voi myös esittää lausuntoja lakiesityksistä. Suomen perustuslaissa, laissa korkeimmasta oikeudesta ja oikeudenkäymiskaaressa säädetään korkeimman oikeuden tehtävistä.⁷⁰

---

⁷⁰ Korkein oikeus 2017

5 LOPUKSI

Tässä opinnäytetyössä toin tietoa immateriaalioikeuksista – tekijänoikeudesta ja patentista. Molemmista aiheista kirjoitin kattavasti alusta loppuun. Näin työn tehtyäni, näistä olisi ehkä voinut kertoa myös suppeamminkin, jotta työhön olisi mahtunut myös suunnitellut tavaramerkkioikeus sekä mallisuoja. Lisäksi kerroin oikeussuojakeinoista – tekijänoikeusneuvostosta, markkinaoikeudesta ja korkeimmasta oikeudesta. Aiheen valitsin, koska se on ollut ajankohtainen ja se kiinnostaa minua.

En sanoisi, että tässä työssä tulee mitään uutta asiaan – työssä on enemmänkin perehdytty immateriaalioikeuksiin aiheena ja tuotu sieltä osia ja kerrottu niistä tietopohjaperusteisesti. Työssä olen käynyt tekijänoikeuden ja patentin osalta alusta loppuun – mitä sen syntyyn vaaditaan, mitä sen ylläpitoon vaaditaan ja mitä tapahtuu, kun se loppuu. Lisäksi olen etsinyt mahdollista tietoa, onko näiden lakeihin tulossa muutoksia.

Työn olen koonnut yhteen kahdesta kirjasta ja internetlähteistä. Lisäksi olen lukenut muutaman kirjan tueksi tähän tekstiin, mutta en ole niistä kuitenkaan varsinaisesti ottanut viitteitä tähän. Suurin osa tämän työn tekstistä on Immateriaalioikeus-kirjasta, joka oli erittäin kattava tiedonlähde. Tätä voisi kutsua tekijänoikeuden ja patentin infopaketiiksi – jos näistä jompikumpi kiinnostaa, niin tässä olen koonnut yhteen näistä kahdesta alueesta omasta mielestä olennaiset tiedot, mitä nämä kaksi osa-aluetta tarkoittavat.

LÄHTEET

Castrén & Snellman. 21.02.2017. Missä mennään yhtenäisen patenttijärjestelmän kanssa?. Viitattu 04.10.2018 <https://www.castren.fi/fi/blogijauutiset/uutiset-2017/missa-mennaan-yhtenaisen-patenttijarjestelman-kanssa/>

EUR-Lex. 28.03.2014. Komission asetus N:o 316/2014. Viitattu 04.10.2018 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex:32014R0316>

Eurooppa-neuvosto. 25.05.2018. Copyright rules for the digital environment: Council agrees its position. Viitattu 26.08.2018 <http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2018/05/25/copyright-rules-for-the-digital-environment-council-agrees-its-position/>

Finlex. 27.06.2018. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta. Viitattu 18.10.2018. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2018/20180092>

Haarmann, P. 2014. Immateriaalioikeus. 5. painos. Helsinki: Talentum.

Karttunen, T., Laasanen, H., Sippel, L., Uitto T., & Valtonen, M. 2015. Juridiikan perusteet. 5. painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Korkein oikeus. 03.08.2017. Tehtävät. Viitattu 04.10.2018 <https://korkeinoikeus.fi/fi/index/korkeinoikeus/tehtavat.html>

Markkinaoikeus. 04.07.2016. MAO:419/16. Viitattu 16.10.2018 <https://www.markkinaoikeus.fi/fi/index/paatokset/teollisjatekijanoikeudellisetasiat/teollisjatekijanoikeudellisetasiat/1467628378764.html>

Markkinaoikeus. 07.02.2017. MAO:55/17. Viitattu 17.10.2018 <https://www.markkinaoikeus.fi/fi/index/paatokset/teollisjatekijanoikeudellisetasiat/teollisjatekijanoikeudellisetasiat/1486457257268.html>

Markkinaoikeus. 17.01.2017. Markkinaoikeuden esittely. Viitattu 12.10.2018 <https://www.markkinaoikeus.fi/fi/index/markkinaoikeus/markkinaoikeudenesittely.html>

Oikeus. 2018. Käräjäoikeudet. Viitattu 04.10.2018 <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index.html>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 19.09.2016. Komission julkaisema EU:n tekijänoikeuslain-
säädäntöä koskeva muutospaketti (Copyright II) lausunnoilla. Viitattu 26.08.2018
https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/komission-julkaisema-eu-n-tekijanoikeus-lainsaadantoa-koskeva-muutospaketti-copyright-ii-lausunnoilla

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2018. Tekijänoikeusneuvosto. Viitattu 04.10.2018
<https://minedu.fi/tekijanoikeusneuvosto>

Tekijänoikeusneuvosto. 12.01.2016. Lausunto 2016:1. Viitattu 11.10.2018 <https://minedu.fi/documents/1410845/3894540/Lausunto+2016-01+Korusarjojen+tekij%C3%A4noikeussuoja>

Tekijänoikeusneuvosto. 24.04.2018. Lausunto 2018:2. Viitattu 11.10.2018 <https://minedu.fi/documents/1410845/8017448/Lausunto+2018-02+Tekij%C3%A4noikeus+valaisimeen>

Teosto. 02.07.2018. EU:n tekijänoikeusuudistus herättää keskustelua. Viitattu 09.10.2018 <https://www.teosto.fi/teosto/uutiset/eun-tekijanoikeusuudistus>

Unified Patent Court. 27.04.2018. Ratification update. Viitattu 04.10.2018
<https://www.unified-patent-court.org/news/ratification-update>

WIPO. 2018. Intergovernmental Committee (IGC). Viitattu 06.11.2018
<http://www.wipo.int/tk/en/igc/>

WIPO. 2018. Subregional Roundtable on Copyright and Related Rights: Marrakesh and Beijing Treaties. Viitattu 26.08.2018 http://www.wipo.int/meetings/en/details.jsp?meeting_id=48930

YLE. 24.10.2014. Eduskunta hylkäsi kansalaisaloitteen tekijänoikeuksista. Viitattu 26.08.2018 <https://yle.fi/uutiset/3-7550498>